

OPĆE INFORMACIJE O DRUŠTVU FIMA-VRIJEDNOSNICE d.o.o.

I. INFORMACIJE O INVESTICIJSKOM DRUŠTVU

FIMA-VRIJEDNOSNICE društvo s ograničenom odgovornošću za pružanje investicijskih usluga i obavljanje investicijskih aktivnosti sa sjedištem u Varaždinu, Vrazova 25, skraćena tvrtka: FIMA-VRIJEDNOSNICA d.o.o. (dalje u tekstu: Društvo), upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Varaždinu pod matičnim brojem subjekta upisa (MBS) 070052968, OIB: 45194911051. Temeljni kapital društva iznosi 1.200.000,00 kn/159.267,37 eura i uplaćen je u cijelosti u novcu.

Društvo posluje pod nadzorom Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: HANFA) i u skladu s odobrenjem za rad, izdanim od strane HANFA-e, sa sjedištem u Zagrebu, Franje Račkog 6, pod brojem Klasa: UP/I-451-04/09-02/18, Ur. broj: 326-111/09-7 od 09. srpnja 2009., koje je izmijenjeno odnosno dopunjeno Rješenjem broj Klasa: UP/I-451-04/12-02/14, Ur. broj: 326-332-12-4 od 06. prosinca 2012. i Rješenjem broj KLASA: UP/I-451-04/13-02/9, Ur. broj: 326-332-13-02 od 04. listopada 2013.

FIMA-VRIJEDNOSNICE d.o.o. je ovlašteno za obavljanje djelatnosti iz članka 5. stavka 1. točaka 1., 2., 4., 5. i 7., te stavka 2. točaka 1.-5. Zakona o tržištu kapitala, odobrenje za rad odnosi se na prenosive vrijednosne papire, instrumente tržišta novca, jedinice u subjektima za zajednička ulaganja i izvedenice. Društvo je ovlašteno držati financijske instrumente i novčana sredstva klijenata.

Društvo, osim u sjedištu u Varaždinu, posluje i putem ureda u Osijeku, Zagrebu i Rijeci te putem vezanih zastupnika navedenih u dodatku Politici izvršavanja naloga i na službenoj Internetskoj stranici pri čemu svi vezani zastupnici Društva imaju sjedište u Republici Hrvatskoj. Društvo je član Zagrebačke burze d.d. Zagreb, Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. Zagreb (dalje u tekstu: SKDD) i SKDD-CCP Smart Clear d.d.

Društvo je u skladu s provedenim postupkom notifikacije ovlašteno pružati investicijske usluge i obavljati investicijske aktivnosti i na području Slovenije. Informacije o Društvu javno su dostupne putem službenih Internetskih stranica Društva, HANFE i Sudskog registra Republike Hrvatske.

Predmetne informacije o Društvu i uslugama Društva objavljene su na službenoj Internetskoj stranici Društva. Također, na Internetskoj stranici, u dijelu „O nama – opće informacije“ Društvo godišnje objavljuje revidirana financijska izvješća i posebna izvješća revizora vezano za zaštitu imovine klijenata i upravljanje rizicima kao i ostale informacije za javnu objavu sukladno relevantnoj regulativi.

II. SUSTAV UPRAVLJANJA INVESTICIJSKIM DRUŠTVOM

Uprava je uspostavila i primjenjuje djelotvoran i pouzdan sustav upravljanja, što uključuje i raspodjelu dužnosti te sprječavanje sukoba interesa, na način da se promiču integritet tržišta i interesi klijenata Društva. Temeljni akti Društva kojima se uređuje sustav upravljanja u Društvu su Poslovnik o radu Uprave, Odluka o raspodjeli poslova Uprave i Politika za izbor i procjenu ispunjenja uvjeta za članove Uprave, nositelje ključnih funkcija i članove nadzornog odbora.

Upravu Društva čine dva člana Uprave od kojih se jedan imenuje predsjednikom Uprave, pri čemu su isti ovlašteni zastupati Društvo pojedinačno i samostalno. Struktura i sastav uprave kao organa upravljanja Društva moraju u svakom trenutku biti takvi da svojom raznolikošću u pogledu stručnih znanja, sposobnosti i iskustva pojedinih članova osiguravaju adekvatno upravljanje Društvom, posebice imajući u vidu poslovnu strategiju Društva, vrstu, opseg i složenost poslova koje obavlja te profil rizičnosti. U tom smislu ukupni sastav uprave Društva mora osigurati odgovarajuću pokrivenost sljedećih područja poslovanja: poslove trgovanja s vrijednosnim papirima na domaćem i inozemnim tržištima kapitala, poslove vezano uz upravljanje imovinom, obavljanje kontrolnih funkcija, upravljanje rizicima, poslovanje odjela potpore, računovodstvo i financije, pravne poslove, ljudske resurse i nabavu, informatiku i informacijsku sigurnost. Prilikom raspodjele gore navedenih područja poslovanja između pojedinih članova uprave, uprava je dužna voditi računa da svaki pojedini član uprave preuzme primarnu nadležnost i odgovornost za ona područja za koja ima odgovarajuća stručna znanja, sposobnosti i iskustvo. Raspodjela navedenih područja poslovanja utvrđuje se posebnom odlukom uprave gdje je propisana specifična nadležnost pojedinog člana uprave, međutim isto nema utjecaj na odgovornost članova uprave.

U skladu s važećom odlukom o raspodjeli poslova unutar Uprave predsjednik Uprave zadužen je za vođenje i koordinaciju, te nadzor aktivnosti u odjelu trgovanja financijskim instrumentima, odjelu potpore, odjelu računovodstva, za nadzor aktivnosti vezanih uz informatičku podršku, te nadzor aktivnosti vezanih uz funkciju

upravljanja rizicima. Član Uprave zadužen je za koordinaciju aktivnosti i nadzor nad kontrolnom funkcijom usklađenosti poslovanja s relevantnim propisima, za vođenje, koordinaciju i nadzor aktivnosti u odjelu upravljanja portfeljima klijenata, te za upravljanje ljudskim resursima. Bez obzira na podjelu poslova, članovi Uprave, u smislu Pravilnika o radu uprave, zajednički donose sve važnije odluke, te zajedno odgovaraju za rad svih organizacijskih jedinica unutar Društva.

Uprava je posebice odgovorna za vođenje poslova Društva, uspostavljanje i primjenu djelotvornog i pouzdanog sustava upravljanja, osiguravanje provedbe nadzornih mjera te periodičko preispitivanje učinkovitosti politika i postupaka društva usvojenog u svrhu usklađenja s relevantnim propisima. Članovi Uprave u svakom trenutku moraju ispunjavati uvjete za članstvo u upravi određene relevantnim internim i eksternim propisima. Politika za izbor i procjenu ispunjenja uvjeta za članove uprave definira uvjete koje moraju kontinuirano zadovoljavati članovi uprave i nositelji ključnih funkcija te postupke procjene zadovoljavanja tih uvjeta, kako bi svi članovi uprave zajedno, kao tijelo upravljanja Društvom, u svako doba bili primjereni za neovisno i samostalno vođenje poslova Društva. Politikom se propisuju postupci za uvodnu i kontinuiranu edukaciju članova uprave u svrhu osiguranja trajne prikladnosti njihovih stručnih znanja kao i plan sukcesije za imenovanje na funkciju u upravi. Prilikom imenovanja članova uprave, članovi Društva vode računa da je struktura uprave dovoljno raznolika. S obzirom na veličinu Društva i njegov značaj, vrstu, opseg i složenost poslova koje Društvo obavlja te s obzirom na tržišta na kojima Društvo obavlja poslove cilj politike raznolikosti Društva je uprava sa dovoljno širokim rasponom stručnih znanja, sposobnosti i radnog iskustva kandidata. Pri procjeni raznolikosti strukture uprave uzima se u obzir sljedeći kriteriji (i) stručna znanja stečena tijekom formalne naobrazbe i (ii) radno iskustvo.

S obzirom na veličinu, unutarnju organizaciju i prirodu, opseg i složenost poslovanja, Društvo nije osnovalo poseban odbor za imenovanja, odbora za primitke i odbora za rizike.

Društvo ima Nadzorni odbor koji se sastoji od 3 (slovima: tri) člana.

Strategija upravljanja rizicima Društva odražava temeljni odnos Društva prema rizicima kojima jest ili bi moglo biti izloženo u poslovanju radi sprječavanja nedosljednosti, nejasnoća i neuravnoteženosti pri upravljanju, te je temeljni dokument iz kojeg proizlazi politika Društva u upravljanju rizicima. Strategijom upravljanja rizicima određuje se sklonost Društva pri preuzimanju rizika, ciljevi i osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima, kao i osnovna načela izvođenja postupka ocjenjivanja potrebnog internog kapitala. Svrha propisivanja Politike upravljanja rizicima Društva jest provođenje Strategije upravljanja rizicima. Politikom upravljanja rizicima propisuju se i postupci i mjere upravljanja pojedinim rizicima. Uprava Društva odobrava navedene temeljne akte Društva vezano za upravljanje rizicima slijedom čega je upoznata i kontrolira politike upravljanja rizicima koje primjenjuje Društvo. Sustav izvještavanja unutar Društva uspostavljen je temeljem Pravilnika o internoj kontroli poslovanja, kojim su unutar Društva uspostavljene i dvije kontrolne funkcije odnosno funkcija praćenja usklađenosti i funkcija upravljanja rizicima.

U cilju osiguranja pravilnog i učinkovitog obavljanja rada te smanjivanja rizika poslovanja Društva na najmanju moguću mjeru, Društvo osigurava primjenu pravila kojima se utvrđuje organizacijska struktura Društva te kadrovski i drugi uvjeti za obavljanje poslova unutar organizacijske strukture Društva. U tom smislu Uprava osigurava da radna mjesta unutar organizacijske strukture popunjavaju osobe s odgovarajućim vještinama, znanjem i stručnošću kao i odgovarajuće resurse, postupke i mehanizme za pružanje investicijskih usluga.

Uz članove Uprave, nositeljima ključnim funkcijama sukladno relevantnim propisima smatraju se i nositelji kontrolnih funkcija. S obzirom na veličinu Društva nema drugih radnih mjesta u organizaciji u odnosu na koja bi zaposlenike trebalo smatrati nositeljima ključnih funkcija koje bi zaposlenicima omogućavale značajan utjecaj na upravljanje investicijskim društvom. Zaposlenici u pojedinim organizacijskim jedinicama odgovaraju izravno Upravi.

Društvo vodi i redovno ažurira registar osoba koje u Društvu obavljaju relevantne funkcije koji sadrže sljedeće podatke: (i) ime, prezime i OIB ovlaštene osobe koja obavlja relevantnu funkciju; (ii) naznaku o tome radi li se o kvalificiranoj osobi, kandidatu ili osobi koja obavlja funkciju po predlošku/scenariju, (iii) relevantna funkcija i financijski proizvodi/usluge u odnosu na koje je osoba ovlaštena obavljati relevantnu funkciju, (iv) datum stjecanja priznate kvalifikacije i potrebnog iskustva.

Društvo će klijentu na njegov izričit zahtjev, upućen putem elektroničke pošte ili poštanske pošiljke, predočiti odnosno izdati potvrdu ispisanu na memorandumu Društva koja potvrđuje da je osoba koja obavlja relevantnu funkciju za koju je odgovorno i nadležno Društvo, ovlaštena osoba u odnosu na relevantnu funkciju koju obavlja.

Zaposlenici organizacijskih jedinica Društva, svaki u okviru zaduženja i odgovornosti radnog mjesta, osiguravaju javnu objavu i priopćavanje podataka u skladu s relevantnim propisima.

Društvo osigurava integritet računovodstvenog sustava i sustava financijskog izvještavanja. Provođenje godišnje revizije osigurava da je izrada financijskih izvještaja u svemu u skladu s međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Društvo dokumentira, redovito ažurira i primjenjuje poslovne procese koji se odnose na usluge koje pruža i poslovanje Društva u skladu s tolerancijom na rizik te redovito provodi i dokumentira testiranje otpornosti na stres.

Društvo primjenjuje odgovarajuću politiku primitaka osoba uključenih u pružanje usluga klijentima, čiji je cilj sprječavanje neodgovornog poslovnog ponašanja prema klijentima, kao i izbjegavanje sukoba interesa u odnosu s klijentima.

Uprava Društva redovito prati i procjenjuje učinkovitost sustava upravljanja te poduzima mjere za ispravljanje uočenih nedostataka.

III. KOMUNIKACIJA S KLIJENTIMA

Sva izvješća, dokumente, potvrde i druge obavijesti vezano za poslove koje obavlja za klijenta, Društvo će dostavljati klijentu u skladu s odredbom čl. 87 Zakona o tržištu kapitala, u elektroničkom obliku, odnosno na adresu elektroničke pošte klijenta kojom raspolaže. Iznimno, ako klijent izričito zatraži primitak informacija u papirnatom obliku, Društvo će takvom klijentu podatke dostaviti bez naknade u papirnatom obliku. Izričit zahtjev Društvu klijent upućuje putem obrasca osobnih podataka ili putem poštanske pošiljke u slobodnoj formi, uz naznaku odnosno upis adrese za dostavu pri čemu se klijenti upozoravaju da bez upisa adrese za dostavu poštanske pošiljke zahtjev neće biti valjan.

Izvješća, dokumente, potvrde i druge obavijesti klijenti mogu i osobno preuzeti u poslovnim prostorijama Društva, dok su korisnicima eTrade brokerske usluge izvješća dostupna i u okviru aplikacije.

Svi telefonski razgovori između Društva i klijenata, odnosno potencijalnih klijenata se snimaju. Telefonski razgovori i elektronska komunikacija vezano za primitak, prijenos i izvršavanje naloga se arhivira i čuva te su primjerci takve komunikacije dostupni na zahtjev u razdoblju od 5 godina od nastanka odnosno iznimno u razdoblju od 7 godina ako HANFA naloži Društvu dulji rok čuvanja.

Uredovno radno vrijeme Društva za klijente je svakog dana, od ponedjeljka do petka, od 9:00 do 16:00h (osim ureda Zagreb od 9:30 do 17:30), izuzev državnih praznika i ostalih neradnih dana sukladno javno objavljenom kalendaru trgovinskih dana Zagrebačke burze. Navedeno uredovno radno vrijeme ne mora uvijek odgovarati vremenu zaprimanja usmenih naloga u prostorijama Društva.

Klijent može ostvariti kontakt s Investicijskim društvom na adresi sjedišta odnosno na lokaciji ureda putem kojih posluje. Lokacije na kojima Investicijsko društvo posluje su:

FIMA-VRIJEDNOSNICE d.o.o.

Varaždin, Vrazova 25

Odjel trgovanja – Republika Hrvatska i inozemstvo

Tel: + 385 42 660 963

Fax: + 385 42 660 989

e-mail: trading@fima.com; inotrgovanje@fima.com

Osijek, Trg Slobode 8/1

Mail: osijek@fima.com

Tel: + 385 31 636 511

Zagreb, Kačićeva 2

Mail: zagreb@fima.com

Tel: + 385 1 63 98 352

Rijeka, Užarska 17

Mail: rijeka@fima.com

Tel: + 385 51 680 753

Upravljanje pritužbama:

Mail: mstrniscak@fima.com

Tel: + 385 1 63 98 352

Internetska stranica: <https://fima-vrijednosnice.hr/>
Bloomberg kod: FMVR

Društvo će, za slučaj nedostupnosti na bilo koji od naprijed navedenih telefonskih brojeva, a u okviru plana neprekinutosti poslovanja, zaprimati naloge na telefonski broj + 385 42 203 952.

Klijenti mogu komunicirati sa zaposlenicima Društva kao i primati dokumentaciju na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku, u poslovnim prostorijama Društva, mailom ili telefonski.

Investicijsko društvo će obavještavati klijente o promjeni podataka navedenih u ovom poglavlju putem Internet stranice Investicijskog društva, te putem obavijesti izložene u poslovnim prostorijama.

Klijent je obavezan obavještavati Društvo o promjeni adrese i drugih kontakt podataka, a posebice o promjeni brojeva bankovnih računa za isplatu novčanih sredstva. Ako klijent propusti obavijestiti Društvo smatrat će se da je Društvo uredno ispunilo svoju obvezu koristeći za upućivanje obavijesti postojeće kontakt podatke klijenta.

Društvo ima nekoliko različitih računa za posebne namjene u Republici Hrvatskoj, na koje klijenti mogu uplaćivati novčana sredstva sukladno sklopljenom ugovoru:

Kod Zagrebačke banke d.d.: račun br. HR942360001300053109

Kod OTP banke d.d.: račun br. HR1324070001300322261

Kod Hrvatske poštanske banke d.d.: račun br. HR9123900011300052761

Način podnošenja pritužbi

Pritužbom se smatra bilo koji prigovor upućen od strane klijenata, odnosno izjava nezadovoljstva u vezi s pružanjem investicijskih usluga i obavljanjem investicijskih aktivnosti odnosno pružanjem pomoćnih usluga. Društvo ima uspostavljenu funkciju upravljanja pritužbama, a istu obavlja funkcija praćenja usklađenosti.

Pritužbu je moguće podnijeti na standardiziranom Obrascu za pritužbe koji je dostupan na Internet stranici Investicijskog društva u elektronskom obliku ili u slobodnoj formi, putem elektroničke pošte, poštanske pošiljke ili osobno, u bilo kojoj poslovnoj prostoriji Društva. Društvo razmatra i pritužbe upućene telefonski, no ako takvu pritužbu nije moguće riješiti odmah u neposrednom kontaktu s klijentom, pritužbu je potrebno uputiti u pisanom obliku na jedan od uvedeno opisanih načina.

Investicijsko društvo neće odgovarati na anonimne pritužbe, te je stoga u pritužbi potrebno navesti osobne podatke i sadržaj pritužbe te po mogućnosti adresu za dostavu odgovora. Za podnošenje pritužbe potrebno je koristiti jednu od kontakt adresa ili brojeva telefona objavljenih u ovim Informacijama ili je pritužbu potrebno podnijeti izravno funkciji za upravljanje pritužbama.

Investicijsko društvo vodi Registar pritužbi u elektronskom obliku te obavještava podnositelja pritužbe o načinu rješavanja pritužbe u roku od 15 dana od dana podnošenja pritužbe, pod uvjetom da je pritužba podnesena u skladu s Općim uvjetima. Za obavijest podnositelju pritužbe Investicijsko društvo koristi adresu za dostavu iz pritužbe, odnosno kanal dostave kojim je pritužba primljena.

Ako podnositelj pritužbe nije zadovoljan načinom rješavanja pritužbe, može se obratiti Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga odnosno može pokrenuti građansku tužbu, podnijeti prijedlog za mirenje ili pokrenuti alternativno rješavanje potrošačkog spora. Prijedlog za alternativno rješavanje potrošačkog spora može se podnijeti Centru za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Zagreb ili nekom od drugih nadležnih tijela.

Podaci o klijentu koje Društvo prikuplja

Sukladno relevantnim propisima Društvo je obvezno prije uspostavljanja poslovnog odnosa od klijenta prikupiti sljedeće podatke i dokumente:

- od fizičkih osoba Investicijsko društvo prikuplja podatke o imenu i prezimenu, prebivalištu/uobičajenom boravištu, datumu i mjestu rođenja, OIB-u, broju, nazivu te roku važenja identifikacijske isprave, IBAN broju;
- od pravnih osoba Investicijsko društvo prikuplja podatke o nazivu, sjedištu, OIB-u, osobama ovlaštenim za zastupanje, IBAN broju, stvarnim vlasnicima;
- Investicijsko društvo obvezno je od klijenata, fizičkih i pravnih osoba, prikupiti i podatke potrebne za provođenje dubinske analize sukladno propisima koji reguliraju sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma, kao i podatke o stvarnim vlasnicima te o političkoj izloženosti fizičke osobe ili stvarnih vlasnika pravne osobe kada su isti strane osobe;

U svrhu opisanu pod c) Društvo prikuplja samo podatke koji su kao obvezni propisani Zakonom, a opseg podataka razlikuje se ovisno o ocjeni rizičnosti pojedinog klijenta. Izjavu o stvarnom vlasniku pravne osobe daje pod kaznenom i materijalnom odgovornošću osoba ovlaštena za zastupanje.

d) Za potrebe provođenja procjene prikladnosti odnosno primjerenosti Društvo prikuplja od klijenta podatke koji se odnose na investicijske ciljeve, uključujući toleranciju na rizik, financijsku situaciju, te iskustvo i znanje potrebno za razumijevanje rizika povezanih traženom investicijom.

e) Sa svrhom provođenja FATCA i CRS regulative Društvo prikuplja podatke o fizičkim i pravnim osobama, potrebne za utvrđivanje FATCA statusa i podatke o rezidentnosti za potrebe dostave informacija o financijskim računima (CRS regulativa). FATCA status ima fizička ili pravna osoba kod koje se utvrdi bilo koji od pokazatelja zbog kojih se na tu osobu primjenjuje navedeni američki porezni FATCA zakon, usmjeren na sprječavanje američkih poreznih obveznika da korištenjem inozemnih računa izbjegnju plaćanje poreza. U skladu s FATCA regulativom, financijske institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj obveznici su identifikacije SAD subjekata te izvještavanja o određenim računima i podacima na području primjene FATCA-e.

Podaci iz točaka a) i b) utvrđuju se uvidom u osobne dokumente fizičke osobe i to osobnu iskaznicu/putovnicu, tekući ili štedni račun koji glasi na ime klijenta ili ugovor o otvaranju računa, odnosno uvidom u dokumentaciju pravne osobe kao što je izvadak iz sudskog registra odnosno drugog odgovarajućeg registra ne starijeg od 3 mjeseca, Izvadak iz registra stvarnih vlasnika koji nije stariji od mjesec dana, kopija potpisnog kartona temeljem kojeg je otvoren poslovni račun u banci, kopija osobne iskaznice/putovnice osobe ovlaštene za zastupanje i kopija obavijesti o razvrstavanju prema NKD-u.

Podaci iz točaka c) i d) prikupljaju se putem Obrasca osobnih podataka za fizičke i pravne osobe, izjave o politički izloženim osobama i izjave o stvarnom vlasniku, a u slučaju utvrđenog postojanja FATCA statusa i putem standardiziranih i propisanih obrazaca W-8BEN i W9.

Za potrebe trgovanja vrijednosnim papirima Društvo prikuplja i podatak o broju računa investitora kod SKDD-a ili broju skrbničkog računa za namiru (u slučaju da klijent posjeduje otvoren jedan od spomenutih računa).

Ako klijenta zastupa opunomoćenik, isti je dužan priložiti originalnu, specijalnu punomoć ovjerenu kod javnog bilježnika.

UPOZORENJE: Ako Društvo ne bude u mogućnosti prikupiti relevantnu dokumentaciju i podatke prije uspostave odnosno tijekom trajanja poslovnog odnosa, nije dužno pružiti klijentu investicijsku uslugu, odnosno ovlašteno je otkazati sve ili pojedine postojeće ugovorne odnose, te učiniti odnosne tražbine trenutno dospjelima.

IV. RAZVRSTAVANJE KLIJENATA

Investicijsko društvo dužno je klijente s obzirom na njihovo znanje, iskustvo, financijsku situaciju i ulagačke ciljeve, razvrstavati kao **male odnosno profesionalne ulagatelje** te ih obavijestiti o kategoriji u koju su razvrstani.

Društvo će sve svoje klijente koji: (i) ispunjavaju uvjete iz čl. 101. Zakona o tržištu kapitala (dalje: ZTK) razvrstati kao profesionalne ulagatelja, (ii) ispunjavaju uvjete iz čl. 116. ZTK-a razvrstati kao kvalificirane nalagodavatelje, dok će (iii) sve ostale klijente Investicijsko društvo razvrstati kao male ulagatelje. Društvo će klijenta obavijestiti o kategoriji ulagatelja koju mu je dodijelilo te klijent sklapanjem odgovarajućeg ugovora, potpisom istog potvrđuje da je suglasan s provedenim razvrstavanjem. Društvo će podatke koje prikupi o klijentu, odnosno podatke koje mu dostavi klijent smatrati vjerodostojnima, osim u slučaju kada nedvojbeno proizlazi da dostavljeni podaci nisu točni.

Pravo na razvrstavanje u drugu kategoriju

Promjena kategorizacije klijenta može se pokrenuti na inicijativu klijenta ili Društva s ciljem da se: (a) klijenta koji je razvrstan u kategoriju profesionalnog ulagatelja tretira kao malog ulagatelja, (b) klijenta koji je razvrstan u kategoriju kvalificiranog nalagodavatelja tretira kao profesionalnog ili kao malog ulagatelja, (c) klijenta koji je razvrstan u kategoriju malog ulagatelja tretira kao profesionalnog ulagatelja (samo na inicijativu Klijenta).

a) Društvo može profesionalnom ulagatelju na njegov zahtjev omogućiti tretman s višom razinom zaštite, kakav pruža malim ulagateljima. Ako klijent koji je razvrstan kao profesionalni ulagatelj želi promjenu statusa i tretman s višom razinom zaštite kakav imaju mali ulagatelji, ako smatra da nije u mogućnosti ispravno procijeniti ili upravljati uključenim rizicima, obavezan je uputiti Društvu pismeni zahtjev u kojem će zatražiti veći stupanj zaštite (vezano uz sve ili samo neke usluge ili proizvode), te pristupiti sklapanju Ugovora o dodjeli statusa malog ulagatelja, u odnosu na sve ili samo neke proizvode i usluge ili transakcije, prema kojem ugovoru se prema klijentu neće primjenjivati pravila poslovnog ponašanja kao prema profesionalnom ulagatelju.

b) Društvo će kvalificiranim nalagodavateljima pružati investicijske usluge bez pridržavanja obveza pružanja zaštite kakvu osigurava malim i profesionalnim ulagateljima. Ako klijent koji je kvalificirani nalagodavatelj želi

promjenu statusa i tretman s višom razinom zaštite kakav imaju profesionalni odnosno mali ulagatelji, obvezan je uputiti Društvu pismeni zahtjev u kojem će zatražiti veći stupanj zaštite (vezano uz sve ili samo neke usluge ili proizvode), navesti da li želi tretman primjeren za male ili profesionalne ulagatelje te pristupiti sklapanju Ugovora o dodjeli statusa profesionalnog odnosno malog ulagatelja. U odnosu na druge ugovorne strane sa sjedištem u drugoj državi članici Društvo će istima priznati status kvalificiranog nalogodavatelja ako je to propisano zakonodavstvom ili mjerama te druge države članice. Društvo će u tom slučaju ishoditi potvrdu druge ugovorne strane da pristaje na status kvalificiranog nalogodavatelja što može biti učinjeno i u okviru međusobnog ugovora.

c) Ako klijent koji je razvrstan kao mali ulagatelj želi promjenu statusa u odnosu na sve ili samo neke proizvode i usluge obvezan je pismenim putem zatražiti tretman profesionalnog ulagatelja, općenito ili u odnosu na neku posebnu investicijsku uslugu, transakciju, vrstu transakcije ili proizvod. Investicijsko društvo će prije promjene statusa izvršiti procjenu znanja i iskustva kako bi utvrdilo ispunjava li klijent barem dva od sljedeća tri uvjeta:

- veličina portfelja financijskih instrumenata klijenta prelazi 500.000,00 eura,
- klijent je na za njega mjerodavnom tržištu kapitala izvršio prosječno 10 transakcija značajne vrijednosti, unutar svakog tromjesečja, unatrag godine dana,
- klijent ima najmanje godinu dana radnog iskustva u financijskom sektoru na poslovima koji zahtijevaju znanje o planiranim transakcijama ili uslugama.

Klijent je obvezan prije dodjele statusa profesionalnog ulagatelja u posebnom dokumentu odvojenom od ugovora pismeno potvrditi da je svjestan posljedica drugačije klasifikacije. Investicijsko društvo će klijenta prije razvrstavanja u drugu kategoriju pismeno upozoriti koju razinu zaštite i prava, koju pruža Sustav zaštite ulagatelja, može izgubiti.

Klijenti koji se smatraju profesionalnim ulagateljima, a Investicijsko društvo im je dodijelilo status malih ulagatelja mogu zatražiti promjenu kategorije bez provođenja prethodno opisane procedure.

V. INFORMACIJE O SUSTAVU ZAŠTITE ULAGATELJA, INFORMACIJE U VEZI SA ZAŠTITOM FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA I NOVČANIH SREDSTAVA KLIJENATA, ZALOŽNA PRAVA

1. Informacije o sustavu zaštite ulagatelja

Sukladno odredbama važećeg Zakona o tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj osnovan je poseban subjekt, **Fond za zaštitu ulagatelja** kojim upravlja Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. Zagreb. Svrha fonda je zaštita tražbina klijenata članova fonda, koje sam član fonda nije u mogućnosti isplatiti i/ili vratiti svom klijentu.

FIMA-VRIJEDNOSNICE d.o.o. je član fonda za zaštitu ulagatelja, te klijenti FIMA-VRIJEDNOSNICA d.o.o. (definirani prema članku 262. Zakona o tržištu kapitala) imaju pravo na naknadu od strane Fonda u slučaju nastanka osiguranog slučaja.

Tražbine ulagatelja, klijenata članova fonda, zaštićene su kada ih član fonda nije u mogućnosti isplatiti i/ili vratiti svojim klijentima u dva slučaja: (i) kad je nad članom fonda otvoren stečajni postupak ili (ii) ako HANFA rješenjem utvrdi da je kod člana fonda nastupila nemogućnost ispunjavanja obaveza prema klijentima na način da ne može izvršiti novčanu obvezu i/ili vratiti financijske instrumente koje je držao za račun klijenta, administrirao ili s njima upravljao, a nije izgledno da će se te okolnosti u dogledno vrijeme bitno promijeniti.

Fond osigurava sljedeće tražbine klijenata u vrijednosti do najviše **20.000,00 eura** po klijentu člana fonda: (i) novčana sredstva koja član fonda duguje klijentu ili koja pripadaju klijentu, a koje je član fonda primio ili drži za klijenta u vezi s ugovorenim investicijskim uslugama ili pomoćnom uslugom, (ii) financijski instrumenti koji pripadaju klijentu člana fonda, a koje član fonda drži, administrira ili s njima upravlja za račun svog klijenta, u vezi s investicijskim uslugama ili pomoćnom uslugom pri čemu se pozicije koje su na računu vrijednosnih papira registrirane s članom fonda (članom sudionikom SKDD-a) ne smatraju držanjem, administriranjem ili upravljanjem financijskim instrumentima i nisu zaštićene Fondom.

U slučaju nastanka osiguranog slučaja, po primitku rješenja HANFA-e, operater Fonda dužan je pokrenuti postupak obeštećenja klijenata člana Fonda te o tome obavijestiti javnost putem najmanje jednih dnevnih novina kao i na temelju podataka o klijentima kojima raspolaže svakom klijentu uputiti obavijest s pozivom da podnese zahtjev za obeštećenje.

Klijent zahtjev za obeštećenjem može podnijeti u roku ne duljem od pet mjeseci od dana objave rješenja HANFE o nastanku osiguranog slučaja u Narodnim novinama. Operater Fonda dužan je klijentu člana Fonda isplatiti utvrđeni iznos zaštićene tražbine bez odgađanja, a najkasnije u roku od 90 dana od dana utvrđenja na isplatu zaštićene tražbine odnosno dana utvrđenja iznosa iste.

Svi ulagatelji mogu dobiti detaljnije informacije o uvjetima i postupku isplate osiguranih tražbina u sjedištu društva FIMA-VRIJEDNOSNICE d.o.o. Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. koje upravlja Fondom za zaštitu ulagatelja, posluje na adresi Heinzelova 62a, 10 000 Zagreb, tel. 01 4607 330, e-mail: skdd@skdd.hr

2. Informacije u vezi sa zaštitom imovine

Pravo vlasništva klijenata zaštićeno je u okviru Zakona o tržištu kapitala koji podrazumijeva odvajanje imovine klijenata od imovine investicijskog društva. U tu svrhu Investicijsko društvo uz redovne račune kod poslovnih banaka ima i račune za posebne namjene koji sukladno zakonskim odredbama ne ulaze u imovinu Investicijskog društva, u njegovu stečajnu ili likvidacijsku masu niti mogu biti predmetom ovrhe u vezi potraživanja prema Investicijskom društvu. Računi za posebne namjene služe isključivo za uplatu i isplatu novčanih sredstava klijenata u svrhu kupnje odnosno prodaje financijskih instrumenata po nalogu klijenata.

Novčana sredstva koja klijent uplati za kupnju financijskih instrumenata kao i novčana sredstva od prodaje financijskih instrumenata Investicijsko društvo će držati odvojeno od vlastitih novčanih sredstava, na računima za posebne namjene kod ovlaštenih financijskih institucija u Republici Hrvatskoj, odnosno na odgovarajućim računima kod ovlaštenih financijskih institucija u inozemstvu. Financijske instrumente klijenata Investicijsko društvo će držati kod ovlaštenog skrbnika u Republici Hrvatskoj i/ili u inozemstvu. Svi navedeni računi otvaraju se u ime Investicijskog društva, a za račun klijenata Društva.

U slučaju kada bi Hrvatska narodna banka utvrdila nedostupnost depozita kod kreditne institucije u Republici Hrvatskoj u kojoj je Društvo položilo novčana sredstva u svoje ime, a za račun svojih klijenata (računi za posebne namjene), takvi su računi izrijeком isključeni iz kategorije „prihvatljivih depozita“ odnosno depozita čiji imatelji ostvaruju pravo na obeštećenje sukladno odredbama važećeg Zakona o osiguranju depozita. Stoga se klijenti upozoravaju da Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banka u prethodno opisanom slučaju ne bi oštećila klijente Investicijskog društva čija se sredstva nalaze na navedenim računima za posebne namjene. Nadalje, u konkretnom slučaju novčana sredstva klijenata nisu zaštićena niti u okviru sustava zaštite ulagatelja, s obzirom da isti ne pokriva slučajevne propasti treće strane kod koje investicijsko društvo drži imovinu klijenata.

Upozoravaju se klijenti da Investicijsko društvo novčana sredstva i financijske instrumente koje drži kod ovlaštenih skrbnika u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu, drži zbirno, odnosno na zbirnim skrbničkim računima. Računi kod skrbnika u inozemstvu su u nadležnosti zakonodavstva trećih država slijedom čega se i prava klijenata u vezi s predmetnom imovinom mogu razlikovati. Pri odabiru treće strane na čijim računima se deponiraju financijski instrumenti odnosno novčana sredstva klijenata, vodi se računa o stručnosti i tržišnom ugledu treće strane, te zakonom propisanim uvjetima i tržišnim praksama koje se odnose na držanje financijskih instrumenata i novčanih sredstava. Društvo ni u kom slučaju ne preuzima odgovornost za gubitak ili štetu koju pretrpi klijent, a koja nastane kao posljedica propusta ili insolventnosti treće strane ili njihovih trećih strana, već odgovara klijentu samo za izbor treće strane, odnosno da je prilikom odabira treće strane za držanje imovine klijenata postupalo stručno i s dužnom pažnjom, sukladno relevantnim propisima.

Pohrana imovine na zbirnim računima može dovesti do sljedećih rizika:

- Nemogućnosti identifikacije krajnjih vlasnika financijske imovine kod skrbnika - u slučaju bilo kakvog gubitka može doći do problema identifikacije krajnjih vlasnika imovine na zbirnim računima. Ipak, u većini zemalja postoje jasna i jednostavna zakonska rješenja ovakvih problema.
- Zaštita imovine - nerazdvajanje imovine na razini centralnog depozitorija predstavlja rizik da se posrednik u lancu, sudionik centralnog depozitorija ili drugi posrednik, smatra krajnjim vlasnikom vrijednosnih papira. Propust u identifikaciji na strani skrbnika može dovesti do situacije u kojoj krajnjem vlasniku vrijednosnih papira prijete oduzimanje imovine ako jedan ili više posrednika u lancu postanu insolventni.
- Prisilna posudba – kao faktor izvan utjecaja Investicijskog društva, a uslijed rutinskog i nesvjesnog postupka inozemne treće strane pri čemu po nastanku privremene neravnoteže, posljedica manjka može biti prisilna posudba financijske imovine jednog klijenta bilo kojem drugom klijentu koji u tom trenutku želi raspolagati svom svojom imovinom.
- Transparentnost - zbirni računi na razini centralnog depozitorija, zajedno s neprikladnom identifikacijom krajnjih vlasnika vrijednosnih papira, mogu onemogućiti regulatorne vlasti, porezne vlasti, izdavatelja, i bilo koji drugi subjekt s pravom prikupljanja informacija o pozicijama i kretanjima vrijednosnih papira na razini centralnog depozitorija, da identificiraju stvarne vlasnike vrijednosnih papira.
- Korporativne akcije - zbog mogućeg postojanja većeg broja skrbnika i podskrbnika, između izdavatelja vrijednosnih papira i klijenta može doći do zakašnjenja, odnosno nemogućnosti da se u roku sudjeluje u korporativnoj akciji.
- Korporativne akcije – raspodjela dionica ili frakcija u slučaju više imatelja financijske imovine na zbirnom računu prilikom raspodjele dionica ili frakcija za određene korporativne akcije može doći do problema zaokruživanja broja dodijeljenih dionica za pojedine klijente u točnom omjeru u kojem klijenti drže financijsku imovinu.
- Korporativne akcije - sukobljeni glasovi - u slučaju kada skrbnik pohranjuje vrijednosne papire na zbirnom računu kod treće strane za više klijenata, neki možda žele glasati „za“ po određenom pitanju, dok drugi žele

glasati „protiv“. U teoriji može postojati rizik da relevantni pravni sustav ne dopušta da jedan investitor glasa oprečno.

- Porezni procesi - struktura zbirnih računa, bez kategorije investitora ili bez kategorije djelatnosti, može donijeti značajne nedostatke kod obrade poreza na strani poreznih vlasti, agenata, centralnih depozitorija i posrednika. U vidu poreza na transakcije, za one centralne depozitorije koji imaju ulogu u procjeni i prikupljanju poreza na transakcije, struktura zbirnih računa na razini centralnog depozitorija može onemogućiti razlikovanje transakcija koje su podložne porezu i transakcija koje su oslobođene. Takva struktura može dovesti do problema na razini centralnog depozitorija ako su centralni depozitorij, izdavatelj ili skrbnik odgovorni za proces obračuna poreza i naplate poreza.

- Ostali rizici - ako relevantni pravni sustav ne prepoznaje zbirni račun kao valjani pravni oblik računa, u slučaju da treća strana nije u mogućnosti razdvojiti imovinu Investicijskog društva ili skrbnika od imovine klijenta može postojati rizik da klijent nema u svakom trenutku vlasnička prava na svoje pozicije. Navedeni rizici pohrane imovine na zbirnim računima mogu biti u većim razmjerima u slučajevima u kojima pravni ili regulatorni sustav nije razvio jasnu predodžbu o zbirnim računima.

Klijent se upozorava da je trgovanje financijskim instrumentima u inozemstvu naročito povezano s rizicima, kao što su primjerice rizik promjene tečaja, politički rizik ili rizik zemlje, rizik promjene poreznih propisa, utjecaj inflacije kao i dodatnim troškovima vezanim primjerice uz konverziju i transfer novca, skrbničke naknade i sl.

Klijent sklapanjem bilo kojeg ugovora s Investicijskim društvom, kao i zadavanjem naloga za kupnju ili prodaju financijskih instrumenata, potvrđuje da je u potpunosti upoznat s gore navedenim rizicima te činjenicom da Investicijsko društvo ne odgovara za štetu uzrokovanu ostvarenjem bilo kojeg rizika.

Gdje je primjenjivo odredbe o rizicima vezanim uz držanje imovine na zbirnim skrbničkim računima odnose se i na imovinu klijenata na zbirnim skrbničkim računima koja se odnosi na vrijednosne papire hrvatskih izdavatelja.

Društvo ne sklapa ugovore o transakcijama financiranja vrijednosnih papira, već pozajmljuje vrijednosne papire za potrebe zaštite od rizika pokretanja procesa prisilne kupnje. S klijentom čije financijske instrumente Društvo koristi sklapa se Ugovor o zajmu u kojem se navodi oznaka i količina financijskih instrumenata, oznaka računa zajmodavca i zajmoprimatelja i datum povrata te ga obje ugovorne strane potpisuju.

3. Naplata provizija i naknada, založna prava

Ako klijent na dan nastanka obveze po osnovi bilo koje provizije ili naknade iz Cjenika usluga Društva ima raspoloživa novčana sredstva na klijentskom računu, naknada tereti njegov račun u eurima ili eurskoj protuvrijednosti druge valute. Prilikom naplate nastale obveze u drugoj valuti Društvo koristi redovni dnevni tečaj poslovnih banaka Društva objavljen na njihovim službenim internetskim stranicama.

Investicijsko društvo ima pravo prijeboja s novčanim sredstvima na posebnom računu klijenta te pravo zadržanja na vrijednosnim papirima u vlasništvu klijenta kao i pravo izvansudskog namirenja iz njihove vrijednosti ako klijent ima dospjelih, a nepodmirenih obveza prema Investicijskom društvu koje proizlaze iz bilo kojeg ugovora sklopljenog između klijenta i Društva.

Investicijsko društvo će prethodno obavijestiti klijenta o namjeri da potraživanje namiri prodajom vrijednosnih papira te će ostaviti klijentu rok od 15 dana od dana slanja obavijesti da podmiri potraživanje uplatom novčanih sredstava.

Kad Investicijsko društvo drži financijske instrumente na zbirnom skrbničkom računu otvorenom na ime Investicijskog društva, a za račun klijenata Društva, skrbnik temeljem ugovora sklopljenih s investicijskim društvom može imati pravo terećenja imovine (financijskih instrumenata, novčanih sredstava) na računu za slučaj nepodmirenih, a dospjelih obveza koje proizlaze iz ugovora o otvaranju skrbničkog računa.

V/A. INFORMACIJE O SUSTAVU NAMIRE PUTEM SKDD-CCP-A

Društvo SKDD-CCP Smart Clear d.d. (dalje: SKDD-CCP) osnovano je s ciljem preuzimanja uloge središnje druge ugovorne strane za potrebe poravnanja transakcija primjerenim vrijednosnim papirima sklopljenih na Zagrebačkoj burzi d.d. Središnja druga ugovorna strana podrazumijeva pravnu osobu koja posreduje između drugih ugovornih strana u ugovorima kojima se trguje na jednom ili više financijskih tržišta, te postaje kupac svakom od prodavatelja i prodavatelj svakom kupcu.

Društvo će, kao član SKDD-CCP-a preuzeti obveze koje proizlaze iz transakcija svojih klijenata koji na Zagrebačkoj burzi trguju financijskim instrumentima (dionicama, obveznicama), a koji ispunjavaju uvjete za poravnanje putem SKDD-CCP-a. Transakcije dionicama koje nisu primjerene za poravnanje u SKDD-CCP-u i nadalje će se poravnavati po modelu pojedinačne namire u SKDD-u. Prije preuzimanja poslova poravnanja od strane SKDD-

CCP-a, SKDD je namiru garantirao samo sredstvima članova sudionika u jamstvenom fondu, dok SKDD-CCP za namiru garantira i svojom imovinom. SKDD-CCP i Društvo kao član obveze izmiruju u sustavu SKDD-CCP-a na način da je Društvo dužno osigurati financijske instrumente, a SKDD-CCP uplatiti na račun SKDD-a novčana sredstva ili obrnuto.

Vrste računa

U sustavu SKDD-CCP-a razlikuju se tri vrste klijenata i to kućni klijent (namijenjen za imovinu Društva), zajednički klijent (namijenjen za imovinu više klijenata Društva) i izdvojeni klijent (namijenjen za pojedinog klijenta Društva).

Društvo ima otvoren račun pozicija i pripadajući račun kolaterala za kućnog klijenta te račun pozicija i pripadajući račun kolaterala za zajedničkog klijenta. **Račun pozicija i račun kolaterala za zajedničkog klijenta nazivaju se još i omnibus račun ili OSA račun.** Račun pozicija je evidencijski račun koji je otvoren u SKDD-CCP-u, a služi za izračun obračunatih obveza i obveza s osnova uplate potrebnog kolaterala. Račun kolaterala je evidencijski račun koji je otvoren u SKDD-CCP-u, u ime člana sa svrhom da se na njemu vodi kolateral.

S druge strane, računi pozicija i računi kolaterala za izdvojenog klijenta nazivaju se individualni ili ISA računi, a Društvo ih u SKDD-CCP-u otvara samo na izričit zahtjev i o trošku klijenta Društva. Identitet izdvojenog klijenta kojemu je otvoren individualni račun u svakom trenutku poznat je SKDD-CCP-u. Imovina i pozicije koji se vode za njegov račun razlikuju se od imovine i pozicija koji se vode za ostale klijente Društva.

Za poravnanje transakcija u SKDD-CCP-u klijenti mogu odabrati omnibus račun (OSA) ili individualni račun (ISA). Društvo osigurava sredstva za kolateral na računu zajedničkog klijenta (OSA) iz vlastite imovine, bez sudjelovanja klijenata.

Inicijalna i svaka sljedeća uplata kolaterala za račun kolaterala izdvojenog klijenta je isključiva obveza klijenta koji Društvu uputi zahtjev za otvaranjem individualnog, ISA računa.

Rizici koji proizlaze iz omnibus i individualnog računa

Omnibus račun (pozicije i kolateral za klijente) kod SKDD-CCP-a se otvara u ime Društva, a za račun klijenata Društva. Kolateral i netirane pozicije se povezuju uz sve klijente na zajedničkom klijentu. Zajednički, omnibus klijent služi za poravnanje transakcija koje su svi ulagatelji na zajedničkom klijentu sklopili u svoje ime i za svoj račun. Prednosti ovog računa su manji troškovi održavanja i povećanje učinkovitosti netiranja te s tim povezano potencijalno manji zahtjevi za kolateralom. Neispunjenje obveze (*default*) jednog klijenta čije se pozicije vode na omnibus računu može imati za posljedicu da kolateral drugog klijenta, može biti iskorišten za pokrivanje pozicija drugih klijenta na istom omnibus računu. Ako nastupi slučaj uslijed kojeg Društvo više ne može poslovati, kao što je primjerice stečaj, prijenos poslovanja s jednog člana na drugog, drugi član mora prihvatiti, i to prije početka prijenosa poslovanja, sve pozicije i imovinu koja se zatekne na omnibus računu. Također, za prijenos omnibus računa na novog člana je potreban pristanak svih klijenata što u praksi može biti složeno.

Individualni račun (pozicije i kolateral pojedinačnog klijenta) otvara se u ime Društva, a za račun točno određenog klijenta Društva pri čemu se kolateral i netirane pozicije povezuju samo uz jednog klijenta. Izdvojeni klijent služi za poravnanje transakcija koje je klijent sklopio za svoje ime i za svoj račun. Klijent nije izložen riziku drugih klijenata, odnosno kolateral klijenta se ni u kojem slučaju ne može upotrijebiti za pokrivanje pozicija drugih klijenata. Prije početka prijenosa poslovanja, član na kojeg se obavlja prijenos poslovanja, mora prihvatiti sve pozicije i imovinu na individualnom računu, ali klijent autonomno odlučuje na koga će prenijeti račun te nije vezan drugim klijentima Društva. U slučaju sravnjivanja obveza, SKDD-CCP će jednostavno identificirati klijenta za kojeg Društvo vodi ISA račun te direktno klijentu isplatiti novčana sredstva u slučaju da je iznos sravnjene obveze pozitivan nakon provedenih potrebnih radnji. Nedostaci su smanjenje učinkovitosti netiranja te s tim povezano potencijalno veći zahtjevi za kolateral te veći troškovi održavanja računa.

Učinci stečaja, likvidacije i ovrhe

SKDD-CCP vodi prethodno opisane račune prema sljedećim načelima: a) sredstva svakog člana i klijenata člana vode se na zasebnim računima kolaterala, b) poravnanje obveza obavlja se zasebno za svaki račun pozicija, c) sredstva klijenata člana zabilježena na računu kolaterala mogu se koristiti samo za pokriće rizika povezanih s odgovarajućim računom pozicija.

Sredstva klijenata na računu kolaterala za zajedničke klijente Društva predstavljaju dio novčanih sredstava zabilježenih na novčanom računu kolaterala članova otvorenom u ime SKDD-CCP-a, te ne ulaze u imovinu SKDD-CCP-a, ni njegovu likvidacijsku ili stečajnu masu, niti mogu biti predmetom ovrhe u svezi potraživanja prema

SKDD-CCP-u. Financijski instrumenti zabilježeni na računu kolaterala za zajedničke klijente ne ulaze u imovinu SKDD-CCP-ja, ni njegovu likvidacijsku ili stečajnu masu, niti mogu biti predmetom ovrhe u svezi potraživanja prema SKDD-CCP-ju. Ta sredstva su također izdvojena od stečaja, likvidacije i/ili isključenja Društva.

Sredstva klijenata na računu za izdvojene klijente Društva uplaćena u kolateral su izdvojena od stečaja, likvidacije i/ili isključenja Društva. Ona su također zaštićena i izuzeta od eventualnog postupka insolventnosti ili postupka ovrhe pokrenutog nad SKDD-CCP-jem. Financijski instrumenti zabilježeni na računu kolaterala za izdvojene klijente ne ulaze u imovinu SKDD-CCP-a, ni njegovu likvidacijsku ili stečajnu masu, niti mogu biti predmetom ovrhe u svezi potraživanja prema SKDD-CCP-u. Ta sredstva su također izdvojena od stečaja, likvidacije i/ili isključenja Društva.

Na novčanim sredstvima koja se nalaze na novčanom računu kolaterala kao i na financijskim instrumentima koji se nalaze na računu kolaterala vrijednosnih papira zasnovano je posebno založno pravo u korist SKDD-CCP-a koji ima pravo raspolaganja istima u skladu sa Zakonom o financijskom osiguranju.

Ako podaci o transakcijama s tržišta sadrže transakcije koje je član sklopio nakon trenutka otvaranja postupka zbog insolventnosti, SKDD-CCP takve transakcije neće prihvatiti u sustav poravnanja, a već prihvaćene i novirane transakcije Člana nakon otvaranja postupka zbog insolventnosti će otkazati. SKDD-CCP o neprihvaćanju transakcija, odnosno otkazu noviranih transakcija obavještava HANFA-u i članove koji su ugovorne strane u otkazanim noviranim transakcijama.

Ako SKDD-CCP namjerava prestati obavljati poslove poravnanja kao poslovnu djelatnost ili izgubi odobrenje za pružanje usluge središnje druge ugovorne strane ili nastupi neispunjenje obveza SKDD-CCP-a ili nad SKDD-CCP-om bude pokrenut postupak zbog insolventnosti SKDD-CCP će provesti konačni obračun obveza između SKDD-CCP-ja i svih članova. SKDD-CCP će u potpunosti poštivati načela segregacije imovine SKDD-CCP i članova odnosno klijenata, kako su ista definirana Pravilima i to na način da, bez obzira na vrstu postupka (insolventnost, postupak prisilnog upravljanja), SKDD-CCP u svakom trenutku poštuje i očuva strukturu računa, te evidenciju ovlaštenika nad imovinom ubilježenom na računima kolaterala. Isto pravilo o obvezi očuvanja strukture računa i evidencije ovlaštenika nad imovinom ubilježenom na tim računima se odnosi na račun ostalih namjena za potrebe namire, otvoren u sustavu SKDD-a kao i na novčani račun za namiru, otvoren u HSVP-u.

Utjecaj mjera iz plana oporavka SKDD-CCP

Utjecaj mjera iz plana oporavka SKDD-CCP-a uređen je člankom 17, 18 i 19 Pravila SKDD-CCP-a. SKDD-CCP neće odgovarati za štetu proizašlu iz neispunjenja svoje obveze isporuke vrijednosnih papira ili plaćanja novčanih sredstava po obračunatim obvezama, ako je to neispunjenje posljedica više sile. U slučaju više sile ili opasnosti od nastupanja više sile, SKDD-CCP ili članovi će poduzeti mjere koje su propisane planom kontinuiteta poslovanja i planom oporavka od kriznih situacija i koje se smatraju razumno potrebnim kako bi u najvećoj mogućoj mjeri ograničili posljedice prema trećim osobama. Za eventualnu štetu nastalu članu, koja je posljedica neispunjenja obveza od strane SKDD-CCP-ja, SKDD-CCP neće ni u kojem slučaju odgovarati, osim ako je takva šteta nastala kao izravna posljedica krajnje nepažnje ili namjere od strane SKDD-CCP-a ili ako je Pravilima poravnanja u pojedinom slučaju izričito propisano drugačije.

V/B. OTVARANJE I ODRŽAVANJE TRANSAKCIJSKOG RAČUNA U SKDD-U

Transakcijski račun vrijednosnih papira je račun za namiru koji se u SKDD-u otvara na temelju naloga Investicijskog društva, u ime Investicijskog društva kao ovlaštenika po transakcijskom računu, a za račun Klijenta kao nositelja transakcijskog računa i na njemu se upisuju pozicije vrijednosnih papira.

Transakcijski računi u smislu Pravila SKDD-a mogu se otvoriti kao transakcijski račun ulagatelja, transakcijski račun portfelja, transakcijski skrbnički račun na ime i transakcijski zbirni skrbnički račun.

Transakcijski račun ulagatelja je transakcijski račun vrijednosnih papira na kojem se vode pozicije vrijednosnih papira čiji je imatelj klijent čije je identitet individualno određen. Pozicijama raspolaže Investicijsko društvo u svoje ime, a za račun Klijenta. Imovina na transakcijskom računu ulagatelja nije imovina Investicijskog društva i vodi se odvojeno od imovine Investicijskog društva.

Transakcijski račun portfelja je transakcijski račun vrijednosnih papira na kojem se vode pozicije vrijednosnih papira čiji je imatelj klijent. Temeljem ugovora o upravljanju portfeljem vrijednosnih papira sklopljenog s klijentom, Investicijsko društvo upravlja portfeljem vrijednosnih papira te slobodno raspolaže pozicijama na računu u svoje ime, a za račun Klijenta, pri čemu se pozicije na transakcijskom računu portfelja vode odvojeno od imovine Investicijskog društva.

Transakcijski skrbnički račun na ime je transakcijski račun vrijednosnih papira koji otvara skrbnik, pri čemu je identitet imatelja vrijednosnih papira, za kojeg obavlja poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima, individualno određen.

Transakcijski zbirni skrbnički račun je transakcijski račun vrijednosnih papira koji otvara skrbnik za jednog ili više klijenata, pri čemu se kod transakcijskih zbirnih skrbničkih računa identitet klijenta ne vodi u sustavu SKDD-a.

Vrijednosni papiri ubilježeni na transakcijskim računima ne ulaze u imovinu niti u stečajnu ili likvidacijsku masu Investicijskog društva koje je nositelj računa.

S danom 11. rujna 2023., uslijed priključenja europskoj platformi T2-Securities, SKDD će sve skrbničke račune na ime preoblikovati u transakcijske skrbničke račune na ime, skrbničke račune pod zaporkom i zbirne skrbničke račune preoblikovati u transakcijske zbirne skrbničke račune, dok će račune portfelja preoblikovati u transakcijske račune portfelja. Osnovni računi ulagatelja i nakon 11. rujna 2023. ostaju nepromijenjeni i imatelji ih mogu koristiti za držanje imovine sve do drugačije odluke SKDD-a. Imovina koja se nalazi na osnovnom računu ulagatelja može biti registrirana s izdavateljem ili s vlasničkom pozicijom investicijskog društva dok imovina na transakcijskom računu ulagatelja može biti registrirana isključivo s vlasničkom pozicijom investicijskog društva.

S obzirom da se deponiranje imovine na transakcijskom računu ulagatelja smatra držanjem imovine u smislu Zakona o tržištu kapitala upućuju se klijenti na točku XII., dio Izvještavanje o financijskim sredstvima ili novčanim sredstvima klijenata i točku V. Zaštita imovine klijenata.

VI. SAŽETAK POLITIKE SPRJEČAVANJA (UPRAVLJANJA) SUKOPA INTERESA

Pod potencijalnim sukobom interesa podrazumijeva se svaka situacija u kojoj su Investicijsko društvo ili relevantna osoba u mogućnosti iskoristiti svoj profesionalni ili službeni položaj ili ovlast u svoju osobnu korist ili u korist Investicijskog društva, a na račun (teret) klijenta, ali i svaka druga situacija koja je kao sukob interesa ili zabranjena radnja označena u propisima koji reguliraju tržište kapitala.

Cilj implementirane politike upravljanja sukobom interesa Društva jest da se njome utvrde okolnosti koje predstavljaju ili koje mogu dovesti do sukoba interesa te da se utvrde postupci koje je potrebno poštivati, te mjere koje treba donijeti radi sprečavanja takvih sukoba ili upravljanja njima. Predmetni postupci i mjere osmišljeni su tako da se njima osigura da relevantne osobe koje se bave različitim poslovnim aktivnostima koje uključuju sukob interesa obavljaju navedene aktivnosti sa stupnjem neovisnosti koji je primjeren veličini i aktivnostima Društva te riziku od nastanka štete za interese klijenata.

Osnovna načela koja Investicijsko društvo primjenjuje u cilju sprječavanja sukoba interesa su načelo aktivnog sprječavanja sukoba interesa i načelo transparentnosti. Investicijsko društvo primjenjuje Interni pravilnik o sprječavanju sukoba interesa kojim su propisane mjere za sprječavanje nastanka sukoba interesa, a ako sukob interesa nije moguće izbjeći Investicijsko društvo će klijentima priopćiti okolnosti koje utječu ili mogu utjecati na njihovu neovisnost i objektivnost, a uvijek prije obavljanja posla u ime klijenta.

Relevantne osobe su, u obavljanju transakcija, obvezne postaviti interese klijenata i integritet tržišta kapitala iznad njihovog osobnog interesa.

Društvo radi sprječavanja sukoba interesa i osiguravanja neovisnosti relevantnih osoba uključenih u pružanje investicijskih usluga i pomoćnih investicijskih usluga, odnosno obavljanje investicijskih aktivnosti poduzima sljedeće postupke i mjere:

- (a) usvojilo je i objavljuje interne propise koji reguliraju područje sukoba interesa,
- (b) provodi periodičnu edukaciju relevantnih osoba u cilju osiguranja pravilne primjene istih,
- (c) uspostavlja i održava evidenciju sukoba interesa,
- (d) rješava konkretne slučajeve sukoba interesa odnosno informira klijente o slučajevima sukoba interesa ako nije moguće spriječiti nastanak rizika za njihove interese,
- (e) usvojilo je pravila trgovanja za zaposlenike i relevantne osobe Društva,
- (f) vodi evidenciju ograničenja s obzirom na transakcije od osobitog interesa Društva i provodi periodične kontrole osobnih transakcija s obzirom na ograničenja,

(g) vodi evidenciju osobnih transakcija relevantnih osoba,

(h) uspostavlja učinkovite postupke za sprečavanje ili kontrolu razmjene informacija između relevantnih osoba uključenih u aktivnosti koje uključuju rizik nastanka sukoba interesa kada bi takva razmjena informacija mogla naštetiti interesima jednog ili više klijenata,

(i) osigurava odvojeni nadzor nad relevantnim osobama čije glavne funkcije uključuju obavljanje aktivnosti za račun klijenta ili pružanje usluga klijentima čiji bi interesi mogli biti u sukobu ili koje na drugi način predstavljaju različite interese koji mogu biti u sukobu, uključujući i interese Društva,

(j) kojima se bilo koja osoba sprečava ili ograničava da izvrši neprimjeren utjecaj na način na koji relevantna osoba pruža investicijske ili pomoćne usluge ili obavlja aktivnosti,

(k) kojima se sprečava ili kontrolira istodobno ili uzastopno sudjelovanje relevantne osobe u pojedinim investicijskim ili pomoćnim uslugama ili aktivnostima ako bi takvo sudjelovanje moglo naštetiti valjanom upravljanju sukobom interesa. Zaposlenici Društva ne smiju razmjenjivati darove ili druge znakove zahvalnosti s osobama koje su u bilo kakvom odnosu s Društvom, osim onih darova i znakova zahvalnosti koji su simbolične prirode.

Interni pravilnik o sprječavanju sukoba interesa dostupan je klijentima na uvid u poslovnim prostorijama Investicijskog društva i na Internetskoj stranici Društva.

VII. SAŽETAK POLITIKE PRIMITAKA

Politikom primitaka propisuju se politike primitaka za sve kategorije zaposlenika Društva i upravu Društva. Pri definiranju osnovnih smjernica politike primitaka Društva uzeta je u obzir veličina Društva, unutarnja organizacija, priroda, opseg i složenost poslovanja. Svrha Politike primitaka je promicati primjereno i djelotvorno upravljanje rizicima, ne poticati preuzimanje rizika koje prelazi razinu prihvatljivog rizika, obuhvatiti mjere za sprječavanje sukoba interesa, uključujući sprječavanje sukoba interesa pri utvrđivanju primitaka radnika koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija, usklađenost s poslovnom strategijom, ciljevima, vrijednostima i dugoročnim interesima Društva.

Nadalje, svrha politike primitaka je da, uzimajući u obzir kriterije za određivanje plaća temeljem drugih propisa, jasno razlikuje kriterije za određivanje: a. osnovnih fiksnih primitaka koji bi trebali prvenstveno odražavati relevantno profesionalno iskustvo i organizacijsku odgovornost navedene u opisu radnog mjesta radnika kao dio uvjeta zapošljavanja i b. varijabilnih primitaka koji bi trebali odražavati održivu i riziku prilagođenu uspješnost kao i uspješnost koja prelazi okvire uspješnosti potrebne za ispunjavanje opisa radnog mjesta radnika kao dijela uvjeta zapošljavanja. U skladu s trenutnom poslovnom strategijom Društvo ne predviđa nagrađivanje varijabilnim primicima. Odluka o nagrađivanju zaposlenika varijabilnim primicima Uprava donosi po definiranju varijabilnih primitaka i kriterija za njihovo određivanje i isplatu.

Temeljna načela politike primitaka Društva su:

Načelo objave informacija pri čemu se objavljuju sljedeće informacije: (i) ukupne kvantitativne informacije o primicima podijeljene prema području poslovanja, (ii) ukupne kvantitativne informacije o primicima podijeljene na Upravu i sve ostale zaposlenike Društva, (iii) informacije o postupku odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike primitaka, (iv) informacije o vezi između plaće i uspješnosti, (v) najvažnije značajke sustava primitaka. U slučaju isplate varijabilnih primitaka Društvo izvještava i o: (vi) omjeru između fiksnih i varijabilnih primitaka, (vii) informacijama o kriterijima uspješnosti na kojima se temelje varijabilne komponente primitaka, (viii) glavnim parametrima i obrazloženjima shema varijabilnih komponenti primitaka te drugih negotovinskih pogodnosti,

Načelo dostatnosti fiksnih primitaka – pri definiranju visine fiksnih primitaka Društvo se vodi time da isti predstavljaju pravednu kompenzaciju zaposlenika za njihov rad i uzimaju u obzir vrijednost posla, iskustvo na poslovima koje obavlja, radni staž te profitabilnost Društva i poslovni rezultat,

Načelo sprječavanja sukoba interesa – sukob interesa u bitnoj je mjeri manje izražen kada Društvo ne isplaćuje varijabilne primitke koji su povezani s uspješnosti i to prema financijskim kriterijima, no neovisno o vrsti primitaka Uprava se prilikom definiranja politike vodi načelom da postupci zaposlenika moraju biti u skladu s najboljim interesima ulagatelja, te pri određivanju primitaka koji se isplaćuju pojedinom zaposleniku značajnu ulogu imaju kvalitativni kriteriji koji se svode na usklađenost rada zaposlenika s internim aktima i procedurama i što manji broj kršenja istih procedura,

Načelo dokumentiranja – Društvo dokumentira putem odluka Uprave svaki element fiksnog primitka koji je različit od plaće radnika gdje se definira iznos za isplatu po svakom radniku u članu uprave, zakonska osnova za isplatu i dinamika isplate dodatnih naknada, nagrada i drugih primitaka.

VIII. PRIKLADNOST I PRIMJERENOST PROIZVODA ILI USLUGA INVESTICIJSKOG DRUŠTVA U ODNOSU NA KLIJENTA

Prilikom provođenja procjena prikladnosti odnosno primjerenosti Društvo ima pravo osloniti se na informacije koje su mu dostavili klijenti ili potencijalni klijenti, osim ako je svjesno ili bi trebalo biti svjesno da su te informacije očito zastarjele, netočne ili nepotpune.

1. Procjena prikladnosti

Društvo je obvezno od klijenta, malog ulagatelja, prikupiti podatke o njegovom znanju i iskustvu potrebne za razumijevanje rizika povezanih s uslugom koju mu pruža (vrsti usluga, transakcija i financijskih instrumenata s kojima je klijent upoznat, prirodi, volumenu i učestalosti provedenih transakcija i razdoblju u kojem su one izvršene, te zvanju i zanimanju klijenta) kako bi moglo utvrditi da li je određeni proizvod ili investicijska usluga prikladna za klijenta te ga upozoriti na eventualnu neprikladnost istih. Društvo ima pravo pretpostaviti da profesionalni ulagatelj ima iskustvo i znanje potrebno za razumijevanje rizika koji su povezani s onom investicijskom uslugom ili transakcijom, ili vrstom transakcija ili proizvoda, za koje je klijent klasificiran kao profesionalni ulagatelj.

Ako klijent Društvu ne želi dati podatke potrebne za procjenu ili nije dao dovoljno podataka, odnosno ako rezultat procjene upućuje na zaključak da investicijska usluga ili transakcija za klijenta nije prikladna Društvo na izričit zahtjev klijenta istom može pružiti investicijsku uslugu, ali se klijenti ovim putem upozoravaju da Društvo nije u mogućnosti utvrditi jesu li određene investicijske usluge ili proizvodi za klijenta prikladni.

Društvo procjenu prikladnosti provodi putem standardiziranog obrasca za procjenu prikladnosti te se i sva upozorenja klijentima u slučaju neprikladnosti upućuju putem standardiziranih izvjava na obrascu. Društvo vodi evidenciju prikupljenih procjena prikladnosti.

Kod pravnih osoba procjena prikladnosti provodi se u odnosu na odgovornu osobu Društva ili u odnosu na opunomoćenika koji zadaje naloge.

Iznimno, Društvo može bez prikupljanja podataka i procjene prikladnosti, klijentu pružiti investicijsku uslugu kada se radi o pružanju investicijske usluge koja se sastoji isključivo od zaprimanja i prijenosa ili izvršavanja naloga za račun klijenta, s ili bez pomoćnih usluga, osim davanja kredita ili zajma, ako se (i) usluga pruža isključivo na inicijativu klijenta, (ii) Društvo ispunjava zakonske obveze vezano za uređenje sukoba interesa, (iii) usluga se odnosi na nekompleksne financijske instrumente koji ispunjavaju kriterije iz Delegirane Uredbe (EU) br. 2017/565.

Kada su ispunjeni prethodno navedeni uvjeti Društvo nije u obvezi procijeniti prikladnost proizvoda ili usluge, te zbog toga klijent ne uživa zaštitu koju inače osiguravaju primjenjiva pravila poslovnog ponašanja.

U odnosu na trgovanje svim financijskim instrumentima koji ne zadovoljavaju uvjete za nekompleksne financijske instrumente Društvo će provoditi procjenu prikladnosti.

Kod kontinuiranog poslovnog odnosa izvršena procjena prikladnosti vrijedi na razdoblje od tri godine te Društvo po isteku navedenog perioda, a sve dok od klijenta ne prikupi nove podatke neće moći pružati klijentu sve usluge koje uključuju prethodnu procjenu prikladnosti.

2. Procjena primjerenosti

Procjena primjerenosti podrazumijeva cijeli postupak prikupljanja podataka i informacija o klijentu, a prije ili tijekom pružanja usluge upravljanja portfeljem financijskih instrumenata ili investicijskog savjetovanja.

Svi podaci ili informacije koje Društvo prikupi o klijentu prije ili tijekom pružanja prethodno spomenutih usluga koriste se isključivo u najboljem interesu klijenta, odnosno s ciljem da Društvo utvrdi da li je strategija u okviru standardizirane usluge upravljanja portfeljem za klijenta primjerena, odnosno da bi Društvo moglo klijentu preporučiti za njega primjerene proizvode ili usluge u okviru usluge investicijskog savjetovanja. Također, naglašava se važnost prikupljanja točnih i potpunih podataka, jer samo na taj način Društvo može na adekvatan način izvršiti procjenu primjerenosti i postupati u najboljem interesu klijenta.

Također, prikupljanje podataka i informacija o klijentu u okviru procjene primjerenosti (podataka o znanju i iskustvu klijenta na području ulaganja, podataka o financijskoj situaciji, ulagačkim ciljevima klijenta uključujući toleranciju klijenta na rizik) je zakonska obveza Društva, a prethodno navedeni podaci i informacije o klijentu prikupljaju se putem Upitnika za procjenu primjerenosti (u daljnjem tekstu: Upitnik).

Bez tih podataka Društvo ne smije klijentu pružiti uslugu upravljanja portfeljem niti uslugu investicijskog savjetovanja, kao niti u slučaju kada temeljem provedene procjene primjerenosti Društvo utvrdi da tražena usluga odnosno proizvod nisu primjereni za klijenta. Društvo će smatrati istinitima podatke koje klijent prezentira kroz Upitnik, osim ako iz samog upitnika ili usporedbom s kasnije prikupljenim podacima očito proizlazi da su podaci netočni ili kontradiktorni.

Prilikom pružanja usluge upravljanja portfeljem financijskih instrumenata smatra se da Društvo ima kontinuirani odnos s klijentom, slijedom čega ima obvezu uspostaviti prikladne politike i postupke za održavanje primjerenih i ažuriranih informacija o klijentima. Društvo će periodično, a najmanje svake tri godine, računajući od datuma sklapanja ugovora u razgovoru s klijentima ili slanjem novog obrasca Upitnika odnosno skraćene verzije Upitnika ili ankete, utvrđivati da li su podaci navedeni u Upitniku još uvijek aktualni i to u odnosu na opće podatke, podatke o ulagačkim ciljevima i financijskoj situaciji, te će u slučaju promjene podataka sastaviti bilješku koja je sastavni dio Upitnika odnosno pohraniti novi Upitnik. Ako klijent ne dostavi tražene podatke prilikom revizije podataka iz Upitnika, Društvo će smatrati da nije došlo do izmjene istih odnosno da su podaci kojima raspolaže ažurni, osim ako prema okolnostima slučaja nedvojbeno proizlazi da klijent ne želi dostaviti podatke (npr. klijent izriječno odbija dostavu podataka) odnosno klijent dostavi podatke koji su očito netočni ili u velikoj mjeri kontradiktorni podacima o klijentu s kojima Društvo raspolaže od ranije, u kojim slučajevima postupanje klijenta može biti razlog za raskid ugovornog odnosa.

Ugovaratelj usluge upravljanja portfeljem sukladno Općim uvjetima poslovanja može biti fizička, punoljetna i poslovno sposobna osoba ili pravna osoba. Fizička osoba uslugu ne može ugovoriti putem opunomoćenika tako da fizička osoba podliježe procjeni osobno.

U ime i za račun pravne osobe uslugu upravljanja portfeljem može ugovoriti uprava u kojem slučaju se iskustvo i znanje potrebno za razumijevanje rizika povezanih s upravljanjem portfeljem procjenjuju u odnosu na direktora odnosno člana Uprave koji je ovlašten ugovoriti uslugu upravljanja portfeljem.

Kada investicijsko društvo pruža investicijsku uslugu profesionalnom ulagatelju, ono ima pravo pretpostaviti da u vezi s proizvodima, transakcijama i uslugama za koje je tako klasificiran, klijent ima potrebnu razinu iskustva i znanja te je financijski sposoban podnijeti sve povezane rizike ulaganja u skladu s investicijskim ciljevima, vezano uz korištenje usluge investicijskog savjetovanja.

IX. SAŽETAK POLITIKE IZVRŠAVANJA NALOGA

Društvo prilikom izvršavanja naloga, te zaprimanja i prijenosa naloga drugom ovlaštenom društvu postupa prema vlastitoj Politici izvršavanja naloga (dalje u tekstu: Politika). Društvo će prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa tj. sklapanja ugovora o brokerskim uslugama od klijenta ishoditi suglasnost s Politikom. Suglasnost se daje prilikom uspostave poslovnog odnosa, putem izričite izjave u obrascu osobnih podataka, te tijekom poslovnog odnosa na jedan od načina koji osigurava trajni zapis, odnosno telefonski, uz provođenje nesporne identifikacije, te putem elektroničke pošte.

Politika izvršavanja naloga definira postupke i mjere koje Društvo primjenjuje prilikom izvršavanja, odnosno zaprimanja i prijenosa naloga klijenata za kupnju i prodaju financijskih instrumenata ili donesene odluke o trgovanju za račun portfelja s ciljem postizanja najpovoljnijeg ishoda za klijenta. Izvršavanje naloga po najpovoljnijim uvjetima za klijenta jedan je od ključnih načina zaštite ulagatelja sukladno Zakonu o tržištu kapitala. Politika Društva primjenjuje se na male ulagatelje i profesionalne ulagatelje dok se ne primjenjuje na kvalificirane nalagodavatelje.

Društvo će prilikom izvršavanja naloga poduzeti sve razumne korake kako bi za klijenta postiglo najpovoljniji ishod i pritom će uzeti u obzir elemente relevantne za izvršenje naloga kako slijedi: 1. cijenu financijskog instrumenta, 2. troškove, brzinu, vjerojatnost izvršenja, 3. troškove, brzinu, vjerojatnost namire, 4. veličinu i vrstu naloga te sve druge okolnosti relevantne za izvršenje naloga.

Relativna važnost svakog od navedenih elemenata za utvrđivanje najpovoljnijeg ishoda za klijenta prvenstveno će se ocjenjivati s obzirom na sljedeće kriterije: 1. obilježja klijenta, uključujući i kategorizaciju klijenta kao malog odnosno profesionalnog ulagatelja, 2. obilježja naloga klijenta, 3. obilježja financijskih instrumenata koji su predmet tog naloga, 4. obilježja mjesta izvršenja na koja se nalog može usmjeriti.

Za trgovanje dionicama, obveznicama, strukturiranim vrijednosnim papirima (ETF, ETN itd.) društvo uzima u obzir sljedeće elemente izvršenja kako bi se dobio najpovoljniji ishod za klijenta te su navedeni elementi rangirani prema njihovoj važnosti, gdje su oni s najvažnijim prioritetom opisani prvi: 1. Cijena/troškovi – Društvo procjenjuje na kojem se od različitih mjesta izvršenja iz ovog Dodatka Politici postiže najpovoljniji ishod s obzirom

na cijenu trgovanja, na dosljednoj osnovi. Društvo uzima u obzir sve troškove koji se odnose na izvršenje naloga, koji bi mogli nastati za klijenta što uključuje primjerice troškove mjesta izvršenja, brokerske provizije, troškove prijeboja i namire, poreze koji se naplaćuju prilikom transakcije i sl., 2. Brzina/vjerojatnost izvršenja – kako bi se osigurala najveća vjerojatnost i brzina izvršenja Društvo uzima u obzir različite načine komunikacije s trećim stranama, dostupna infrastrukturna rješenja prema trećim stranama i brzina odaziva na upit treće strane (kriterij sigurnog i brzog pristupa trećim stranama odnosno mjestima izvršenja), 3. Ostali kvalitativni faktori – Društvo prilikom trgovanja po nalogu profesionalnih ulagatelja odnosno kvalificiranih nalogodavatelja uzima u obzir i ostale kvalitativne faktore kao što su mogući utjecaj veličine naloga na cijenu izvršenja, nužnost pravovremenog izvršenja, brzina i vjerojatnost namire, te pouzdanost treće strane prilikom izvršenja i namire.

Najpovoljniji ishod u odnosu na izvršenje naloga malih ulagatelja utvrđuje se u odnosu na **ukupne troškove transakcije** što podrazumijeva cijenu financijskog instrumenta i troškove povezane s izvršenjem, a koji uključuju sve troškove koje snosi klijent i koji su izravno povezani s izvršavanjem naloga, uključujući provizije mjesta izvršenja, provizije poravnjenja i namire te sve ostale naknade koje se plaćaju trećim stranama koje su uključene u izvršavanje naloga.

Za profesionalne ulagatelje najpovoljniji ishod uvjetovan je kvalitativnim elementima kao što su veličina naloga, te brzina i vjerojatnost izvršenja i namire, dok su ostali elementi od manje važnosti.

Kad Društvo zaprimi nalog s izričitom uputom klijenta, vezano je takvom uputom klijenta u dijelu na koji se uputa odnosi, što znači da nije dužno postupati u skladu s vlastitim mjerama i politikama definiranim u okviru Politike izvršavanja naloga Društva. Ako Društvo postupi prema izričitoj uputi klijenta smatrat će se da je ispunilo obvezu postizanja najpovoljnijeg ishoda.

U Politici se pobliže definiraju elementi koje Društvo uzima u obzir prilikom izvršavanja, odnosno zaprimanja i prijenosa naloga drugom ovlaštenom društvu radi izvršenja, mjesta na kojima se izvršavaju nalozi i faktori koji utječu na izbor pojedinih mjesta izvršavanja naloga, te pridruživanje i alokacija naloga klijenata.

Naloga za kupnju ili prodaju financijskih instrumenata istog izdavatelja s istim uvjetima (cijena, vrsta naloga) više različitih klijenata Društvo može zajednički izložiti kao jedan nalog, ako takvim izlaganjem u pogledu količine ne umanjuje mogućnost izvršavanja naloga. Društvo može pridruživati naloga ako nije vjerojatno da će pridruživanje naloga i transakcija štetiti bilo kojem klijentu čiji se nalog pridružuje i ako uspostavlja i učinkovito provodi politiku alokacije naloga kojom se dovoljno precizno predviđa korektna alokacija pridruženih naloga i transakcija, uključujući i način na koji volumen i cijena navedena u nalogu određuju alokaciju i postupanje s djelomičnim izvršenjima.

Društvo jedanput godišnje preispituje vlastitu politiku i mjere izvršavanja naloga, odnosno svaki put kad nastupi bitna promjena koja utječe na sposobnost Društva da nastavi trajno postizati najpovoljniji mogući ishod pri izvršenju naloga klijenata. Društvo je dužno klijenta s kojim ima kontinuirani poslovni odnos izvijestiti o svim značajnim promjenama u svojim mjerama ili o politici izvršavanja naloga. Društvo će ishoditi ponovnu suglasnost klijenta na Politiku samo u slučaju značajnije izmjene mjera ili same politike izvršavanja naloga. Društvo je dužno na zahtjev klijenta predočiti podatke iz kojih je vidljivo da je nalog izvršen u skladu s vlastitom politikom izvršavanja naloga.

Društvo će na službenoj Internetskoj stranici, na godišnjoj razini objavljivati sljedeće podatke:

a) pet najboljih mjesta izvršenja u smislu volumena trgovanja za sve izvršene Naloga klijenata za male i profesionalne ulagatelje, b) pet najboljih investicijskih društava u smislu volumena trgovanja kojima je u prethodnoj godini prenijelo naloga klijenata na izvršenje za male i profesionalne ulagatelje.

Društvo u određenim slučajevima, kada nalog treba izvršiti na uređenom tržištu odnosno MTP-u gdje Društvo nije član, nalog prosljeđuje na izvršavanje trećim stranama koje su regulirane istovjetnim propisima i/ili mogu omogućiti ispunjenje obveze Društva za postizanjem najpovoljnijeg mogućeg ishoda za klijenta. Investicijsko društvo ne prima nikakve naknade, popuste ili nenovčane koristi za usmjeravanje naloga određenom mjestu izvršenja ili trećoj strani koje bi kršilo zahtjeve o sukobu interesa ili primanju dodatnih poticaja.

Ažurni podaci o kvaliteti izvršenja za mjesta izvršenja u Politici izvršavanja naloga Društva dostupni su na Internetskoj stranici Društva u dijelu „O nama – opće informacije/Ostalo“ pod nazivom „Informacije o pet najboljih mjesta izvršenja“.

X. UPRAVLJANJE PORTFELJEM FINANCIJSKIH INSTRUMENATA

Prava i obveze klijenta i Društva vezano uz upravljanje portfeljem financijskih instrumenata detaljno se uređuju Ugovorom o upravljanju portfeljem koji je standardiziran. Na sve što nije definirano takvim ugovorom, primjenjuju se Opći uvjeti poslovanja i Strategija ulaganja za portfelje kojima upravljaju FIMA-VRIJEDNOSNICE (dalje u tekstu: Strategija ulaganja), koji se uručuju klijentu prije sklapanja Ugovora o upravljanju portfeljem.

Referentne vrijednosti, prema kojima se uspoređuje uspješnost portfelja kojima Društvo upravlja, definirane su u okviru dokumenta Strategija ulaganja po tipovima portfelja koje klijent može odabrati odnosno ugovoriti. Za evaluaciju uspješnosti upravljanja portfeljem uvijek se unaprijed definiraju odgovarajuće referentne vrijednosti (*benchmark pokazatelji*) s obzirom na odabrani tip portfelja. Kao osnovni *benchmark* pokazatelji uzimaju se referentni i vjerodostojni službeni burzovni dionički indeksi tržišta, odnosno njihova kombinacija ako se u okviru tipa portfelja ulaže na tržištima više država.

Vrednovanje pozicija i izračun prinosa za interne se potrebe, u kontekstu donošenja odluka o kupnjama ili prodajama, obavlja dnevnom dinamikom, dok se za potrebe izvještavanja klijenata izračun prinosa radi minimalno kvartalno ili češće na zahtjev klijenta, te isti pokazuje rezultate primijenjene strategije upravljanja portfeljem. Izračun prinosa metoda je za ocjenu strategije upravljanja, te inicira eventualne promjene u budućoj strateškoj alokaciji sredstava.

U okviru usluge upravljanja portfeljem imovina klijenata može biti alocirana isključivo u vrijednosne papire, uključujući i strukturirane vrijednosne papire odnosno burzovno utržive fondove i to kod tipova portfelja koji uključuju ulaganje na inozemnim tržištima. U tom slučaju predmet ulaganja mogu biti samo strukturirani vrijednosni papiri koji: (i) u sebi ne sadrže financijsku polugu, (ii) koji su radi trgovanja izvršeni na tržištima kapitala u EU/SAD-u i imaju javno dostupan KIID (*Key Investor Information Document*), ako se radi o ETF-ovima izvršenim na EU tržištima, odnosno prospekt ako se radi o ETF-ovima izvršenim na tržištu SAD-a, (iii) su visoko likvidni i u svakom trenutku utrživi, (iv) su denominirani u valutama: USD i EUR. Prilikom odabira između ETF-ova kriteriji za ulaganje su likvidnost na sekundarnom tržištu, veličina imovine pod upravljanjem i troškovi upravljanja.

Portfeljima se upravlja u okviru odjela upravljanja imovinom, a odluke donosi *portfolio manager*. Isti odluke donosi samostalno, uvažavajući sva ograničenja Zakona o tržištu kapitala i relevantnih propisa te interno uspostavljenih procedura. Osnovna strategija investiranja, koja se primjenjuje na sve tipove portfelja je podjednaka kombinacija pasivne strategije (*dugoročne politike ulaganja*) i aktivne strategije (kratkoročne politike ulaganja). Cilj je ostvariti što veći prinos uz prihvatljivu i utvrđenu razinu rizika.

XI. NAKNADE I POVEZANI TROŠKOVI

Sukladno Zakonu o tržištu kapitala, kako bi Društvo osiguralo da su klijenti svjesni svih troškova i naknada koji će nastati u vezi s pružanjem investicijskih i pomoćnih usluga te kako bi omogućilo evaluaciju tih informacija i usporedbu s različitim financijskim instrumentima i investicijskim uslugama, Društvo je u obvezi klijentima dostaviti jasne i sveobuhvatne informacije o svim troškovima i naknadama pravodobno prije pružanja takvih usluga. Svi podaci o naknadama i ostalim troškovima investicijskih i/ili pomoćnih usluga navedeni su u Cjeniku usluga Društva koji je svakom klijentu ili potencijalnom klijentu dostupan prije ugovaranja konkretnih usluga i aktivnosti.

Društvo će izvršiti *ex ante* i *ex post* izvještavanje klijenata o troškovima, naknadama i dodatnim poticajima povezanim uz pružanje investicijske usluge. *Ex ante* izvještavanje podrazumijeva da su sve relevantne informacije o troškovima, naknadama i dodatnim poticajima dostavljene klijentu pravodobno na trajnom mediju **prije** pružanja investicijske usluge, kako bi se osiguralo da je klijent (mali ulagatelj, profesionalni ulagatelj) sposoban donijeti informiranu odluku o ulaganju. *Ex post* izvještavanje podrazumijeva objavu informacija o stvarnim troškovima i naknadama te dodatnim poticajima **nakon** pružanja investicijske usluge. *Ex post* informacije se temelje na nastalim troškovima i dostavljaju se na personaliziranoj osnovi.

Za trgovanje svim vrstama financijskih instrumenata obračunava se provizija Investicijskog društva, ali i troškovi mjesta trgovanja, troškovi depozitorija kao i eventualni troškovi pohrane vrijednosnih papira. Klijentima čije se transakcije namiruju preko skrbničkog računa naplaćuju se i dodatne naknade utvrđene Cjenikom.

Za trgovanje na inozemnim tržištima mogu postojati i drugi troškovi, kao što su primjerice trošak povrata novca u Republiku Hrvatsku tj. provizija strane banke i provizija domaće banke (npr. u slučaju trgovanja u Republici Srbiji) te ostali troškovi definirani Cjenikom.

Svi troškovi obračunavaju se za svaku pojedinačnu transakciju, osim ako je za pojedinu uslugu Cjenikom određeno drugačije. U slučaju povlačenja naloga, provizija se ne naplaćuje. Usluga upravljanja portfeljem podrazumijeva naplatu naknade za upravljanje, naknade za trgovanje, naknade za uspješnost, te naknade za prijevremeni raskid Ugovora (detaljnije opisano u Cjeniku).

Ako za klijenta nastane trošak, uzrokovan specifičnostima pojedinog tržišta, a koji nije predviđen Cjenikom, Investicijsko društvo će isti posebno obračunati i takav obračun dostaviti klijentu.

Osim navedenih troškova postoji mogućnost da za klijenta nastanu i drugi troškovi povezani s transakcijama kao što su npr. porezi na dividende iz inozemstva ili davanja na ime vlasništva nad financijskim instrumentima koji ovise o zakonodavstvu države tržišta na kojima klijent ulaže kao i zakonodavstvu Republike Hrvatske, te troškovi korporativnih akcija, pri čemu će Društvo obračunavati klijentu troškove poreza kao i svih pripadajućih naknada.

Društvo će poslati *ex post* izvještaj klijentu na trajnom mediju kojim se potvrđuje izvršenje naloga što je prije moguće, a najkasnije prvog radnog dana nakon izvršenja ili, ako Društvo primi potvrdu od treće strane, ne kasnije od prvog dana nakon primitka takve potvrde treće strane. Klijentima koji koriste brokersku aplikaciju za zadavanje naloga, *ex post* izvještaj je u okviru aplikacije dostupan odmah po izvršenju naloga.

Društvo će dostavljati godišnje *ex post* informacije o svim troškovima i naknadama povezanim s izvršenim transakcijama u vezi kupoprodaje financijskih instrumenata, izvedenica te o realiziranim investicijskim i pomoćnim uslugama ako je: i) prodavalo financijske instrumente ili, ii) ako je klijentu dostavilo dokument s ključnim informacijama ili dokument s ključnim informacijama za ulagatelje (KIID) u vezi s financijskim instrumentima i iii) ako ima ili je imalo kontinuirani odnos s klijentom tijekom godine.

Društvo ima nekoliko različitih računa za posebne namjene u Republici Hrvatskoj, na koje klijenti mogu uplaćivati novčana sredstva, a koji su navedeni pod točkom III ovih Informacija.

XII. IZVJEŠTAVANJE KLIJENATA

Sva izvješća, potvrde i druge obavijest te dokumenti Društva vezano za poslove koje obavlja za klijenta, Društvo će dostavljati klijentu u skladu s odredbom čl. 87 Zakona o tržištu kapitala, u elektroničkom obliku, odnosno na adresu elektroničke pošte klijenta kojom raspolaže. Iznimno, ako klijent izričito zatraži primitak informacija u papirnatom obliku, Društvo će takvom klijentu podatke dostaviti bez naknade u papirnatom obliku. Izričit zahtjev Društvu klijent upućuje putem obrasca osobnih podataka ili putem poštanske pošiljke u slobodnoj formi, uz naznaku odnosno upis adrese za dostavu pri čemu se klijenti upozoravaju da bez upisa adrese za dostavu poštanske pošiljke zahtjev neće biti valjan.

Sve navedeno klijenti mogu preuzeti i osobno u poslovnim prostorijama Društva, dok su korisnicima eTrade brokerske usluge izvješća dostupna i u okviru aplikacije.

1. Izvještavanje vezano za uslugu zaprimanja i prijenosa odnosno izvršenja naloga

Društvo prilikom izvršavanja naloga za račun klijenta, koji ne uključuje upravljanje portfeljem, u vezi s tim nalogom, postupa na sljedeći način: (i) bez odgode klijentu dostavlja na trajnom mediju bitne informacije u vezi s izvršavanjem tog naloga, (ii) što je prije moguće klijentu dostavlja na trajnom mediju obavijest kojom se potvrđuje izvršavanje naloga, a najkasnije prvog radnog dana od izvršenja ili ako investicijsko društvo prima potvrdu od treće strane, najkasnije prvog radnog dana od primitka potvrde od treće strane. Uz navedeno Društvo će klijentu na zahtjev dostaviti informacije o statusu njegovog naloga.

Klijentima kojim pruža uslugu zaprimanja i prijenosa, odnosno izvršenja naloga Društvo dostavlja sljedeća izvješća:

1. Obavijest kojom se potvrđuje izvršenje naloga (Obračun), a koja se klijentu dostavlja po izvršenju naloga te sadrži: (i) identifikaciju društva koje izvješćuje, (ii) ime ili drugi naziv klijenta, (iii) dan trgovanja, (iv) vrijeme trgovanja, (v) vrstu naloga, (vi) oznaku mjesta trgovanja, (vii) oznaku instrumenta, (viii) oznaku kupnje/prodaje, (ix) prirodu naloga, ako se ne radi o nalogu za kupnju/prodaju, (x) količinu, (xi) jediničnu cijenu, (xii) ukupan iznos zaračunatih provizija i troškova, i na zahtjev klijenta raščlambu po stavkama, (xiii) korišteni tečaj ako transakcija uključuje konverziju valute, (xiv) odgovornosti klijenta u vezi s namirom transakcije, (xv) ako je druga ugovorna strana samo Društvo odnosno neki drugi klijent Društva, izjavu u tom smislu, osim ako je nalog izvršen preko sustava trgovanja koji omogućuje anonimno trgovanje.

2. **Godišnje ex post informacije o svim troškovima i naknadama** povezanim s financijskim instrumentima u slučaju kada je Društvo klijentu pružilo dokument s ključnim informacijama i kada je imalo kontinuirani odnos s klijentom tijekom godine. Takve informacije temelje se na nastalim troškovima i dostavljaju se na personaliziranoj osnovi.

3. **Izvještaj o financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima** klijenata - kad Društvo drži financijske instrumente ili novčana sredstva klijenata svakom pojedinom klijentu za kojeg drži imovinu dostavit će najmanje na tromjesečnoj osnovi izvještaje na trajnom mediju o navedenim financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima, osim ako je taj izvještaj dostavljen u nekom drugom redovitom izvještaju. Društvo će navedeni izvještaj dostavljati češće na zahtjev klijenta uz naknadu.

Za potrebe izvještavanja obračunska valuta je euro, odnosno eurska protuvrijednost druge valute, bez obzira na tržište na kojem klijent trguje. U slučaju tečajeva valuta koji ne kotiraju na deviznom tržištu Republike Hrvatske, obračun se radi prema srednjem tečaju EUR-a na dan obračuna, kao paritetnoj valuti.

2. Izvještavanje vezano za uslugu upravljanja portfeljem

Klijentima koji s Investicijskim društvom imaju sklopljen Ugovor o upravljanju portfeljem Društvo dostavlja sljedeća izvješća:

1) Svaka tri mjeseca, i to na dane 31.03., 30.06., 30.09. i 31.12. **redoviti izvještaj koji sadrži pregled poduzetih aktivnosti i prinosa portfelja tijekom izvještajnog razdoblja** i prema potrebi uključuje sljedeće informacije: (i) naziv Društva te naziv klijenta, (ii) izvještaj o sadržaju i vrednovanju portfelja, uključujući pojedinosti o svakom financijskom instrumentu koji se drži, njegovoj tržišnoj vrijednosti ili fer vrijednosti ako je tržišna vrijednost nedostupna, novčanom stanje na početku i na kraju izvještajnog razdoblja i prinosu portfelja tijekom izvještajnog razdoblja, (iii) ukupan iznos naknada i troškova nastalih tijekom izvještajnog razdoblja, sa specifikacijom ukupne naknade za upravljanje i ukupnim iznosom troškova povezanim s izvršenjem pri čemu se naknada za upravljanje i naknada za uspješnost obračunavaju i naplaćuju u odnosu na 30.06. i 31.12., (iv) usporedbu prinosa tijekom razdoblja na koje se izvještaj odnosi s referentnom vrijednošću prinosa na definirano u Ugovoru o upravljanju portfeljem, (v) ukupni iznos dividendi, kamata i drugih plaćanja primljenih u izvještajnom razdoblju te informacije o korporativnim akcijama na temelju kojih se ostvaruju prava u vezi s financijskim instrumentima u portfelju, za svaku transakciju izvršenu tijekom izvještajnog razdoblja informacije kako je propisano za izvještavanje o usluzi zaprimanja i prijenosa odnosno izvršavanja naloga.*

*Klijent se može izjasniti da želi primati informacije o izvršenim transakcijama po izvršenju svake pojedinačne transakcije. U tom slučaju Društvo će klijentu bez odgode na trajnom mediju dostavljati, izvješće koje po svom sadržaju odgovara izvješću "Obračun" iz točke 1.1. ove glave, najkasnije prvog radnog dana od izvršenja ili najkasnije prvog radnog dana od primitka potvrde od treće strane. Zahtjev o izvještavanju po svakoj pojedinoj transakciji se, u pismenom obliku, upućuje na adresu sjedišta Investicijskog društva.

2) Jedanput godišnje **Izvještaj o troškovima i naknadama vezanim za uslugu upravljanja portfeljem** („ex post“ izvještaj) koji uključuje i prikaz kumulativnog učinka troškova na povrat, te **Periodični izvještaj o primjerenosti** koji prikazuje kako portfelj odgovara profilu rizičnosti klijenta.

3) **Obavijest o padu tržišne vrijednosti ispod praga** Društvo će uputiti klijentu kada se ukupna vrijednost portfelja, izračunata na početku svakog izvještajnog razdoblja, smanji za 10 %, i nakon toga za svakih daljnjih 10 %. Izvještaj se upućuje klijentu najkasnije na kraju radnog dana kada Društvo utvrdi da je prag premašen ili, sljedećeg radnog dana ako je prag premašen na neradni dan. Za slučaj da je u ugovoru s klijentom utvrđen veći prag pada portfelja primjenjuje se prag definiran važećim Općim uvjetima.

4) **Obavijest o padu tržišne vrijednosti portfelja ispod iznosa početnog uloga** kako je definirano Ugovorom o upravljanju portfeljem.

5) **Izvještaji o financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima** klijenata uključen je u redovni kvartalni izvještaj.

Za potrebe izvještavanja klijenata Investicijsko društvo izvršava vrednovanje imovine u portfelju u odnosu na zaključnu tj. zadnju cijenu postignutu na tržištu na dan obračuna portfelja ili utvrđivanja činjenica vezano za pad tržišne vrijednosti ispod praga ili zadnji raspoloživi datum trgovanja prije datuma obračuna.

Obračunska valuta bez obzira na tržište na kojem se investira imovina klijenta su euri.

XIII. RIZICI POVEZANI UZ TRGOVANJE FINACIJSKIM INSTRUMENTIMA KOJI MOGU BITI PREDMET USLUGE DRUŠTVA I SVOJSTVA FINACIJSKIH INSTRUMENTATA

Financijski instrumenti su a) prenosivi vrijednosni papiri, b) instrumenti tržišta novca, c) udjeli u subjektima za zajednička ulaganja i d) izvedenice. U ovom poglavlju opisani su samo rizici povezani s ulaganjem u prenosive vrijednosne papire (uključujući i strukturirane vrijednosne papire) te rizici povezani s ulaganjem u jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, kao i svojstva istih, s obzirom da Društvo trenutno nudi uslugu zaprimanja i prijenosa odnosno izvršenja naloga samo u odnosu na spomenute instrumente. Rizici povezani s izvedenicama kao i njihova svojstva prikazani su u Općim uvjetima poslovanja.

Prenosivi vrijednosni papiri su one vrste vrijednosnih papira koji su prenosivi na tržištu kapitala kao što su: a) dionice i drugi ekvivalentni vrijednosni papiri koji predstavljaju udio u kapitalu ili članskim pravima u društvu ili drugom subjektu te potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima za dionice, b) obveznice i drugi oblici sekuritiziranog duga, uključujući i potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima za takve vrijednosne papire c) svi ostali vrijednosni papiri koji daju pravo na stjecanje ili prodaju takvih prenosivih vrijednosnih papira ili koji se namiruju u novcu pozivanjem na prenosive vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, robu ili druge indekse ili mjerne veličine.

Osim jednostavnih vrijednosnih papira kao što su dionice ili obveznice, postoje i oni strukturirani, u pravilu složeni vrijednosni papir čija vrijednost ovisi o kretanju temeljnog instrumenta (ili više temeljnih instrumenata) te o uvjetima isplate koji su unaprijed definirani od strane izdavatelja i mogu biti dizajnirani tako da omogućuju sudjelovanje u složenim ulaganjima koje karakterizira specifičan međuodnos očekivanog prinosa i rizika.

Dionice su vlasnički vrijednosni papiri. Imatelj dionica pod određenim pretpostavkama može ostvariti pravo na isplatu dividende ili može ostvariti kapitalni dobitak uslijed rasta cijene dionice na burzi. Vrijednost dionica može značajno fluktuirati, osobito kratkoročno, budući da na cijene utječe mnogo različitih faktora budući da na cijene utječe mnogo različitih faktora kao što su uspješnost poslovanja te vanjski faktori kao primjerice recesija, prirodna katastrofa. U tim slučajevima ističe se tržišni rizik odnosno rizik promjene cijena. U slučaju smanjene potražnje i neefikasnosti tržišta postoji vjerojatnost nemogućnosti prodaje dionica po cijeni približno jednakoj fer vrijednosti (rizik likvidnosti). Ulagatelj također treba biti svjestan rizika neisplate dividende, kreditnog rizika, rizika promjene poreznih propisa, eventualnog valutnog rizika kod ulaganja u dionice denominirane u valuti različitoj od eura. Za trgovanje dionicama karakteristični su također i poslovni rizik, financijski rizik, sistematski rizik, gospodarski rizik i društveni rizik.

Obveznice su dugoročni dužnički vrijednosni papiri koji izdavatelja obvezuju na povrat pozajmljenih sredstava u određenom roku i s određenom kamatom koja se isplaćuje periodično ili se pribraja glavnici i isplaćuje pri dospijeću. Obveznice najčešće izdaje država, banke, općine i veća poduzeća. Kada ih izdaju poduzeća radi se o korporativnim obveznicama. Pripadaju u skupinu manje rizičnih vrijednosnih papira, ovisno o bonitetu izdavatelja. Vrijednost obveznica uvelike ovisi o razinama kamatnih stopa pri čemu rast kamatnih stopa rezultira padom vrijednosti obveznica i obratno zbog čega je kod ulaganja u obveznice izražen kamatni rizik. Obveznicu kao dužnički vrijednosni papir karakterizira relativno niži rizik te stabilnije cijene i prinosi u odnosu na dionice. Glavni rizici kojih ulagatelj treba biti svjestan pri ulaganju u obveznice su rizik promjene boniteta izdavatelja, kreditni rizik, rizik opoziva ili prijevremene otplate, rizik likvidnosti, kamatni rizik, tržišni rizik, rizik promjene poreznih propisa, eventualni valutni rizik i rizik događaja. Duži rok do dospijeća općenito je povezan s višim razinama rizika.

Udjeli ili dionice investicijskih fondova predstavljaju proporcionalan udio u ukupnoj imovini fonda. Zatvorene investicijske fondove karakterizira unaprijed zadani broj dionica kojima se trguje na burzi ili nekom drugom organiziranom tržištu, dok otvoreni investicijski fond izdaje nove udjele svakom uplatom ulagača u fond, koji ima pravo u svako doba zahtijevati isplatu udjela iz imovine fonda i na taj način istupiti iz fonda. Osim što rizik ulaganja u investicijske fondove ovisi o strategiji ulaganja i tržišnim trendovima, pri ulaganju u strane investicijske fondove moguće je da isti podliježu različitim poreznim tretmanima. Rizik likvidnosti očituje se na različit način kod otvorenih i zatvorenih investicijskih fondova. Udjeli otvorenih investicijskih fondova isplaćuju se u bilo koje vrijeme na način propisan u prospektu i statutu, a rizik likvidnosti očituje se u utrživosti imovine fonda. Najvažniji rizici ulaganja u spomenute instrumente su kreditni rizik, valutni rizik, kamatni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti, rizik promjene poreznih propisa.

Strukturirani vrijednosni papiri općenito su složeni vrijednosni papiri čija vrijednost ovisi o kretanju temeljnog instrumenta (ili više temeljnih instrumenata) te o uvjetima isplate koji su unaprijed definirani od strane izdavatelja i mogu biti strukturirani tako da omogućuju sudjelovanje u složenim ulaganjima koje karakterizira specifičan međuodnos očekivanog prinosa i rizika. Strukturirani proizvodi se koriste u špekulativne svrhe za rizicima sklone investitore, ali i kao instrument zaštite od rizika za konzervativnije ulagatelje. Strukturirani vrijednosni papiri u

pravilu zahtijevaju ulagateljevo dobro razumijevanje strukture instrumenta u koje ulaže, te rizika koje podrazumijevaju. Izdavatelji koji posluju pod Uredbom (EU) 1286/2014 objavljuju dokumente s ključnim informacijama tzv. KIID, koji sadrže pregled svojstava i rizika povezanih s ulaganjem u instrumente na koje se odnose. Od strukturiranih vrijednosnih papira Društvo svojim klijentima omogućuje trgovanje burzovno utrživim instrumentima (npr. ETF, ETN) te prije trgovanja osigurava klijentima dostupnost KIID-a za instrumente kojima se trguje na EU burzama, odnosno prospekta/info-memoranduma za instrumente kojima se trguje na burzama izvan EU kako bi klijenti prije trgovanja utvrdili s kojim je sve rizicima povezano konkretno ulaganje te je li instrument povezan s rizikom financijske poluge.

Rizici povezani s ulaganjem u strukturirane vrijednosne papire su rizik promjene vrijednosti temeljnog instrumenta uslijed promjena kretanja cijena tržišta, rizik volatilnosti temeljnog instrumenta, valutni rizik, rizik promjene kamatnih stopa (npr. imovina ETF-a je uložena u financijske instrumente na čiju vrijednost može utjecati promjena kamatnih stopa), rizik likvidnosti temeljnog instrumenta, rizik financijske poluge te ostalim rizicima kao što su tržišni rizik, kreditni rizik, politički rizik i rizik promjene poreznih propisa.

Ulaganje u financijske instrumente, a s obzirom na njihova svojstva povezano je sa sljedećim rizicima:

a) Tržišni rizik je rizik promjene cijena vrijednosnih papira. Financijski instrumenti podložni su dnevnim promjenama vrijednosti u skladu s tržišnim okolnostima, što može dovesti do smanjenja prinosa ili gubitka vrijednosti portfelja. Dodatno, veći utjecaj na vrijednost portfelja može biti posljedica promijenjenih tržišnih okolnosti uslijed globalnih i/ili regionalnih recesija.

b) Financijski rizik posljedica je strukture financijskih izvora izdavatelja vrijednosnog papira. Pri analizi navedenog rizika neophodno je analizirati financijske pokazatelje izdavatelja vrijednosnih papira. Veći financijski rizik može se negativno odraziti na cijenu vrijednosnog papira.

c) Sistematski rizik je rizik koji je svojstven cijelom tržištu kapitala, tržišnom segmentu, gospodarskoj grani i sl., drugim riječima, cijena određenog vrijednosnog papira može značajno fluktuirati čak i ako se čimbenici kao što su profit, dividende, isplate kamata, konkurentski položaj ili ostali čimbenici izdavatelja vrijednosnog papira nisu promijenili (npr. uslijed promjene razine kamatnih stopa, opće recesije, nepovoljnih vremenskih utjecaja i prirodnih katastrofa, ponašanja ulagača na tržištu i sl.).

d) Rizik promjene tečaja (valutni rizik) javlja se kod ulaganja u vrijednosne papire denominirane u valuti različitoj od eura, te je njihov prinos izložen i riziku promjene tečaja eura prema valuti u kojoj će biti izražen dio ulaganja. Promjena vrijednosti stranih valuta može imati značajan utjecaj na ukupni prinos vrijednosnog papira izraženog u euru.

e) Kamatni rizik je rizik koji proizlazi iz neizvjesnosti buduće cijene novca (buduće kamatne stope). Karakterističan je za dužničke vrijednosne papire (vrijednosne papire s fiksnim prinosom). Cijena financijskog instrumenta s fiksnim prinosom kreće se suprotno od kretanja kamatne stope. Ako se kamatne stope na tržištu povećaju, cijena vrijednosnog papira s fiksnim prinosom pada, i obrnuto, ako se kamatne stope smanje, cijena vrijednosnog papira s fiksnim prinosom raste.

f) Kreditni rizik podrazumijeva opasnost da izdavatelj dužničkog vrijednosnog papira neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze u trenutku njihova dospijeca ili da isti neće moći refinancirati dospjele obveze (rizik refinanciranja). Neispunjavanje obveza ima utjecaj na prinos dužničkih vrijednosnih papira (npr. obveznice, komercijalni zapis i sl.) tog izdavatelja, ali može imati i značajan utjecaj na prinos ostalih vrijednosnih papira predmetnog izdavatelja (npr. na prinos dionica). Također, pad kreditnog rejtinga izdavatelja može uzrokovati pad vrijednosti financijskog instrumenta.

g) Rizik druge ugovorne strane predstavlja rizik da druga ugovorna strana transakcije neće biti u mogućnosti djelomično ili u cijelosti podmiriti svoje obveze koje proizlaze iz ugovora sklopljenog s investitorom. U slučaju otvaranja stečajnog postupka nad izdavateljem financijskog instrumenta očituje se rizik smanjenja ili potpunog gubitka vrijednosti istog (rizik stečaja).

h) Rizik financijske poluge se može vezati uz neke vrste izvedenih ili strukturiranih instrumenata. Ovisno o strukturi financijskog instrumenta, tj. ovisno o tome je li u instrument ugrađen i efekt financijske poluge, ulagatelju može biti omogućeno zauzimanje relativno velike pozicije u temeljnom instrumentu financijske izvedenice/strukturiranog instrumenta u odnosu na višestruko manje inicijalno ulaganje. Takav način ulaganja otvara mogućnost velike zarade, (neproporcionalno velike s obzirom na inicijalno ulaganje), ali sukladno tome i podrazumijeva velike rizike (ovisno o vrsti instrumenta, nekad i višestruko veće nego kod direktnog ulaganja).

i) Operativni rizik je rizik gubitka zbog pogrešaka, prekida ili šteta uzrokovanih neadekvatnim internim procesima, osobama ili vanjskim događajima, uključujući i rizik izmjene pravnog okvira. Primjer je rizik od kvara na informatičkim sustavima i/ili rizik prekida komunikacijskih veza između banaka, centralnih depozitorija i/ili klirinških kuća, burzi i/ili uređenih javnih tržišta financijskih instrumenata.

g) Rizik likvidnosti/utrživosti predstavlja opasnost da se vrijednosni papir u određenom trenutku neće moći prodati ili da se neće moći prodati bez značajnog diskonta.

h) Inflacijski rizik je rizik pada vrijednosti vrijednosnih papira uzrokovan općim rastom cijena.

i) Rizik opoziva ili prijevremene otplate je rizik svojstven obveznicama. Posljedice se javljaju kad izdavatelj ima opciju opoziva obveznice prije njezina dospelja pod uvjetima koji su u tom trenutku nepovoljni za investitora, ili kada izdavatelj ima opciju prijevremene otplate duga.

j) Gospodarski rizik podrazumijeva utjecaj cikličkih i sezonskih kretanja u gospodarstvu ili pojedinom sektoru na profitabilnost ulaganja u pojedine industrijske grane. Vrijednosni papiri cikličkih djelatnosti kao što je npr. građevinarstvo više će osjetiti utjecaj cikličkih kretanja gospodarstva na svojoj vrijednosti, dok na vrijednosne papire manje cikličkih djelatnosti kao što je npr. prehrambena industrija ciklička kretanja privrede neće imati tako veliki utjecaj.

k) Politički rizik ili rizik zemlje može imati značajan utjecaj na prinos vrijednosnog papira. Takvi rizici uključuju npr. rizik promjene zakonskih propisa, negativna kretanja u međunarodnim odnosima ili unutar države, rizik izbijanja međudržavnih ili unutardržavnih sukoba i sl. Za države u tranziciji u kojima nisu prisutni elementi suvremenog tržišnog gospodarstva, politički čimbenici mogu imati značajan utjecaj na prinos vrijednosnog papira.

l) Rizik promjene poreznih propisa predstavlja vjerojatnost da zakonodavne vlasti promijene porezne propise na način koji bi negativno utjecao na prinos ulaganja u vrijednosne papire na koje utječe promjena takvih poreznih propisa.

m) Društveni rizik obuhvaća mogućnost promjene raspoloženja potrošača prema određenim poduzećima ili cjelokupnim djelatnostima, koji mogu nastati na razne načine (primjerice kao posljedica pokreta za ekologiju i briga oko zagađenja okoliša). Takva društvena klima može dovesti do gašenja skupina poduzeća ili cjelokupnih djelatnosti koje se nisu prilagodile novim trendovima te do stvaranja novih.

n) Rizik događaja obuhvaća mogućnost iznenadnih događaja (prirodne katastrofe, preuzimanja i restrukturiranja, regulatorne promjene itd.) koji mogu imati značajan utjecaj na sposobnost izdavatelja u izvršenju svojih obveza (otplata kamata i glavnice).

o) Rizik održivosti definira se kao okolišni, socijalni ili upravljački događaj ili uvjet koji, ako se dogodi, može uzrokovati stvaran ili potencijalno negativan bitan učinak na vrijednost ulaganja. Čimbenici održivosti podrazumijevaju okolišna i socijalna pitanja te pitanja u vezi sa zaposlenicima, poštivanjem ljudskih prava, borbom protiv korupcije i podmićivanja. Tako okolišno upravljanje uključuje pitanja u vezi s emisijama ugljika, gospodarenja otpadom, upravljanjem vodama, izvorima sirovina i ranjivosti u odnosu na klimatske promjene. Rizici koji spadaju u socijalnu kategoriju mogu uključivati društvenu odgovornost poduzeća, upravljanje radom, privatnost podataka, opću sigurnost te zdravlje i sigurnost, te ujedno pokrivaju rasna i rodna pitanja u vezi raznolikosti, jednakosti i uključenosti. Pitanja i rizici povezani s područjem korporativnog upravljanja se odnose na varijable kao što su poslovna etika, vodstvo, plaća izvršnih direktora, revizije, interne kontrole, zaštita intelektualnog vlasništva i prava dioničara.

XIV. POLITIKA DRUŠTVA VEZANO ZA ČIMBENIKE ODRŽIVOSTI I EVENTUALNI ŠTETNI UTJECAJ ULAGAČKIH ODLUKA NA ISTE

Temeljem Uredbe (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga, investicijska društva koja pružaju usluge upravljanja portfeljem, kao sudionik financijskih tržišta i obveznik promjene Uredbe imaju obvezu na svojim internetskim stranicama objaviti informacije o svojim politikama u vezi s uključivanjem rizika održivosti u svoj proces odlučivanja o ulaganjima.

Slijedom navedenog, Društvo obavještava svoje klijente kao i potencijalne klijente da prilikom donošenja odluka o ulaganju za portfelje kojima upravlja **neće uzimati u obzir** glavne štetne učinke odluka o ulaganjima na čimbenike održivosti. Pod pojmom „čimbenici održivosti“ podrazumijevaju se okolišna i socijalna pitanja te pitanja u vezi sa zaposlenicima, poštovanjem ljudskih prava, borbom protiv korupcije i podmićivanja.

Društvo se prilikom donošenja odluke o tome da neće uzimati u obzir štetne učinke vlastitih ulaganja prvenstveno vodilo podacima o veličini imovine kojom upravlja, brojem zaposlenika u organizacijskoj strukturi i vlastitom strategijom ulaganja slijedom čega bi zahtjevi iz predmetne Uredbe bili nerazmjerni. Bez obzira na trenutnu poslovnu odluku Uprave Društva da ne razmatra značajne štetne učinke odluka o ulaganju na održivost, Društvo aktivno prati razvoj regulative u području održivog ulaganja te najbolje prakse implementacije politika održivosti u financijskoj industriji te zadržava pravo izmjene odluke u budućnosti ako se značajnije izmijene pretpostavke pod kojima je takva odluka donesena.

XV. POLITIKA SUDJELOVANJA DIONIČARA

Direktivom (EU) 2017/828 europskog parlamenta i vijeća od 17. svibnja 2017. u pogledu poticanja dugoročnog sudjelovanja dioničara propisano je da bi društva koja pružaju uslugu upravljanja portfeljima trebala razviti i javno otkriti vlastitu politiku sudjelovanja dioničara ili pojasniti razlog zbog kojeg su odlučili da neće tako postupiti.

U smislu citirane Direktive društva koja upravljaju imovinom prate trgovačka društva u koja se ulaže u pogledu relevantnih pitanja kao što su socijalni i okolišni utjecaj te korporativno upravljanje, kako vode dijaloge s trgovačkim društvima u koja se ulaže, kako izvršavaju prava glasa i ostala prava povezana s dionicama, surađuju s drugim dioničarima, komuniciraju s relevantnim dionicima trgovačkih društava u koja se ulaže te upravljaju stvarnim i mogućim sukobima interesa povezanim sa svojim sudjelovanjem. Također, u politici sudjelovanja društva javno otkrivaju način na koji su glasovali na glavnim skupštinama trgovačkih društava u kojima drže dionice.

Slijedom navedenog, Društvo obavještava svoje klijente kao i potencijalne klijente da neće donijeti niti primjenjivati politiku sudjelovanja dioničara u skladu s prethodno citiranom Direktivom EU. Pri donošenju spomenute odluke Društvo se vodilo time da uslugu pruža samo klijentima, malim ulagateljima te je u obzir uzelo i prosječnu veličinu portfelja kao i iznos imovine kojom upravlja. Također, uzimajući u obzir i strategiju ulaganja te tržišta na kojima ulaže imovinu te činjenicu da sva ulaganja predstavljaju zanemarive postotke vlasništva, politika Društva je da ne sudjeluje na skupštinama društava čije dionice se nalaze u portfeljima klijenata.

Ove Opće informacije stupaju na snagu dana 1. rujna 2023., te mijenjaju sve prethodno donesene Opće informacije.

U Varaždinu, 22. kolovoza 2023.

Za FIMA-VRIJEDNOSNICE d.o.o.
Snježana Mihinjač Horvat, predsjednica Uprave
Martina Rončević, članica Uprave